د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او
د ساینس د مرکز معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي
کتابونو د تالیف لوی ریاست

پښتو

دوهم ټولګی

Ketabton.com

د چاپ کال: ۱۳۸۹ هـ . ش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسي کتابونه د پوهنې په وزارت پورې اړه لري
په بازار کې يې اخيستنه او خرڅونه په کلکه منع
ده. له سر غړونکو سره قانوني چلند کيږي.

ISBN 978-9936-25-160-1

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنې وزارت
د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او
د ساینس د مرکز معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي
کتابونو د تالیف لوی ریاست

پښتو

دوهم ټولگی

د چاپ کال: ۱۳۸۹ هـ . ش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب د تالیف، څېړنې او تدقیق کمېټې

لیکوالان:

۱. د سر مؤلف مرستیال امین الله نژند او سوسن وردګ.

تایید او مطالعه:

ملي شورا:

د ولسي او مشرانو جرګو د دیني، پوهنې او لوړو زده کړو د کمیسیونونو غړي.

د څېړنې او تدقیق کمېټې:

کابل پوهنتون:

- پوهندوی محمد رفیق رفیق د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو د پوهنځي د پښتو دیپارتمنټ استاد.
- پوهنمل مکمل د کابل پوهنتون اداري مرستیال.

علومو اکاډمي:

- سر څېړونکی عبدالله بختانی خدمتګار د افغانستان د علومو د اکاډمۍ پخوانی غړی.
- څېړونکی حبیب الله رفیع د افغانستان د علومو اکاډمۍ علمي غړی.
- سر څېړونکی عبدالواجد واجد د افغانستان د علومو اکاډمۍ د ژبو او ادبیاتو د مرکز رئیس.

د پوهنې وزارت:

۱. ډاکټر صدیق الله ویرا د پوهنې وزارت سلاکار.
۲. د سر مؤلف مرستیال سید محمود کارګر د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړی او اډیټور.
۳. دمؤلف مرستیاله فروزان خاموش د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړې.
۴. د مؤلف مرستیال محمد سهراب دیدار د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړی.
۵. د مؤلف مرسیتال محمد عزیز تحریک د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړی او اډیټور.
۶. محمد عزیز حسین خېل د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړی.
۷. فریده نایبی د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړې.
۸. شکیلا دوست د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړې.
۹. انځورګران: محمد ظاهر طاهري او سید انور مېچنخېل.

د محتویاتو، دینی، فرهنګي او سیاسي برخو د څېړنې او کره کتنې کمېټې:

- دوکتور محمد یوسف نیازي د پوهنې وزارت سلاکار.
- محمد آصف ننګ د پوهنې وزارت د خپرونو او اطلاعاتو رئیس.

د تدقیق، تصحیح او څارنې کمیسیون:

دکتور عبدالغفور غزنوي د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او د ساینس د مرکز معین- د کمیسیون رئیس.

د سرمؤلف مرستیال عبدالظاهر گلستاني د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تالیف لوی رئیس.- غړی

سید محمود خلیق د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست علمي غړی- غړی

طرح او ډیزاین:

عزت الله غفاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي سرود

دا وطن افغانستـــان دی   دا عزت د هـــر افغان دی
کور د سولې کور د توري   هر بچي يې قهرمـــان دی
دا وطن د ټولو کـور دی   د بلوڅـــو د ازبکـــو
د پښتـــون او هزاره وو   د ترکمنـــو د تاجکـــو
ورسره عرب، گوجـــر دي   پامیـــریان، نورستانیـــان
براهوي دي، قزلباش دي   هم ايمـــاق، هم پشـه يان
دا هيـــواد به تل ځليږي   لکـــه لمـــر پر شنه آسمـان
په سينـــه کې د آسيـــا به   لکـــه زړه وي جـــاويدان
نوم د حق مودی رهبـــر   وايو الله اکبر وايو الله اکبر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د پوهنې د وزیر پیغام

ګرانو استادانو، ښوونکو او زده کوونکو،

ښوونه او روزنه د هر هېواد د پراختیا او پرمختګ بنسټ جوړوي. تعلیمي نصاب د ښوونې او روزنې مهم توکی دی چې د علمي پرمختګ او ټولنې د اړتیاوو له مخې رامنځته کیږي. څرګنده ده چې علمي پرمختګ او ټولنیزې اړتیاوې تل د بدلون په حال کې وي. له دې امله لازمه ده چې تعلیمي نصاب هم علمي او رغنده انکشاف ومومي. البته نه ښايي چې تعلیمي نصاب د سیاسي بدلونونو او د اشخاصو د نظریو او هیلو تابع شي.

دا کتاب چې نن ستاسو په لاس کې دی، پر همدې ارزښتونو چمتو او ترتیب شوی دی. علمي ګټورې موضوعګانې پکې زیاتې شوې دي. د زده کړې په بهیر کې د زده کوونکو فعال ساتل د تدریسي پلان برخه ګرځېدلې ده.

هیله من یم دا کتاب له لارښوونو او تعلیمي پلان سره سم د فعالې زده کړې د میتودونو د کارولو له لارې تدریس شي او د زده‌کوونکو میندې او پلرونه هم د خپلو لوڼو او زامنو په باکیفیته ښوونه او روزنه کې پرله پسې ګډه مرسته وکړي چې د پوهنې د نظام هیلې ترسره شي او زده‌کوونکو او هېواد ته ښې بریاوې ور په برخه کړي.

زه پر دې ټکي پوره باور لرم چې زموږ ګران استادان او ښوونکي د تعلیمي نصاب په رغنده پلي کولو کې ستره دنده او درونده مسؤولیت لري.

د پوهنې وزارت تل زیار کاږي چې د پوهنې تعلیمي نصاب د اسلام د سپېڅلي دین له بنسټونو، د وطن دوستۍ د پاک حس په ساتلو او علمي معیارونو سره سم د ټولنې د څرګندو اړتیاوو له مخې پراختیا ومومي.

په دې ډګر کې د هېواد له ټولو علمي شخصیتونو، د ښوونې او روزنې له پوهانو او د زده‌کوونکو له میندو او پلرونو څخه هیله لرم چې د خپلو نظریو او رغنده وړاندیزونو له لارې زموږ له مؤلفانو سره د درسي کتابونو په لا ښه تالیف کې مرسته وکړي.

له ټولو هغو پوهانو څخه چې ددې کتاب په چمتو کولو او ترتیب کې یې مرسته کړې، له ملي او نړیوالو درنو موسسو، او نورو ملګرو هېوادونو څخه چې د نوي تعلیمي نصاب په چمتو کولو او تدوین او د درسي کتابونو په چاپ او وېش کې یې مرسته کړې ده، مننه او درناوی کوم.

ومن الله التوفیق

فاروق وردګ

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د پوهنې وزیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

مخونه	سرليکونه
۱	د الفبې تکرار
۴	الله (ج)
٦	حضرت محمد (ص)
۸	علم او پوهه
۱۰	ځای ټولول
۱۲	زمونږ ښوونځی
۱۴	ټوکه
۱٦	په ټولګي کې همکاري
۱۸	ښه زده کوونکی
۲۰	ښه ښوونکی
۲۲	هوښيار کارغه
۲۴	افغانستان
۲۷	د خپلواکۍ جشن
۳۰	بيرغ
۳۲	بوډا او پاچا
۳۴	زمونږ پيسې
۳٦	علامه سيد جمال الدين افغان
۳۸	کندهار
۴۰	جرګه
۴۲	کوچيان
۴۴	د اختر ورځ
۴٦	د نيزی وهلو لوبه
۴۸	اتڼ
۵۰	يووالی
۵۲	د کال څلور فصلونه
۵۵	د اونۍ د ورځو نومونه
۵۷	پسرلی
۵۹	باران
٦۱	د اوبو منابع
٦۳	لمر
٦۵	د وخت ارزښت
٦۷	په ځنګله کې اور
٦۹	ښاروي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېږه	۷۲
ټوکه	۷۴
الوتونکي مرغان	۷۶
سوی	۷۸
کورني چرګان	۸۰
د شاتو مچۍ	۸۲
مېوې او د هغو ګټې	۸۴
انګور	۸۷
سابه	۸۹
د مور عزت	۹۲
له وړو سره ټوکې کول	۹۴
د پلار حقونه	۹۶
پلاره	۹۸
د ماشوم څنګه درناوی وکړو؟	۱۰۰
ګاونډي	۱۰۲
د انسانانو درناوی	۱۰۴
د خبرو کولو ادبونه	۱۰۶
د سلام ورکولو ادبونه	۱۰۸
ډوډۍ	۱۱۰
ناولي سابه	۱۱۲
روغ پاتې کېدل	۱۱۴
ماین څه شی دی؟	۱۱۶
روغتیا	۱۱۸
واکسین کول	۱۲۰
د ځان پاکوالی	۱۲۲
د مخدره موادو زیانونه	۱۲۴
سوله او ماشومان	۱۲۶
زغم او صبر	۱۲۸
رښتیا ویل	۱۳۰
دوستي او ملګرتیا	۱۳۲
د ستورو شمېر	۱۳۴
مېږی او کوتره	۱۳۶
وېره	۱۳۸
د ښمني او دوستي	۱۴۰
زړه سوی	۱۴۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الفبې تکرار

موخه: د الفبې د توررو بڼه ، غږ، لیکل او لوستل.

پوښتنې:

١ ستاسو نوم په کوم توري پیل کیږي؟

٢ دالفبې له توررو څخه کومې کلمې جوړولی شئ؟

٣ ستاسې نوم له کومو توررو څخه جوړ شوی دی؟

آس
آ

انار
ا

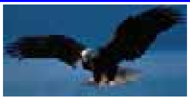
باز
بـ ب

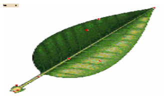
پاڼه
پـ پ

ټیلفون
تـ ت

ټال
ټـ ټ

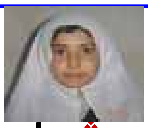
ثریا
ثـ ث

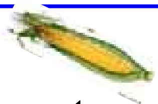
جوار
جـ ج

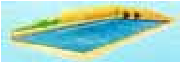
حوض
حـ ح

خیمه
خـ خ

څوکۍ
څـ څ

ځاله
ځـ ځ

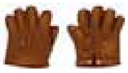
دستکش
د

ډول
ډ

ذره بین
ذ

رمبی
ر

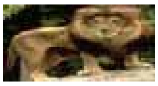
زمری
ز

ړوند
ړ

ژبه
ژ

ږمنځ
ږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساعت

شپیلۍ

ښاخ

صابون

ســ س　　شــ ش　　ښــ ښ　　صــ ص

ضعیف

طوطی

ظرفونه

عینک

ضــ ض　　طــ ط　　ظــ ظ　　عــ ع

غوا

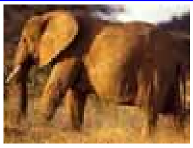
فیل

قره قولی

کلنگ

غــ غ　　فــ ف　　قــ ق　　کــ ک

ګل

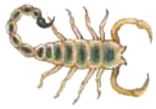
لړم

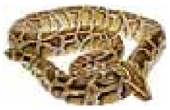
مار

ناک

ګــ ګ　　لــ ل　　مــ م　　نــ ن

شکونړ

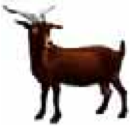
وزه

پیاله

هیلۍ

منګی

ڼــ ڼ　　و　　ه　　ـهـ　　ی

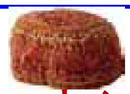
خولي

ښپلۍ

ولیکئ

دوبي

ي　　ۍ　　ئ　　ي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې تش ځایونه په مناسبو تورو او د الفبې په ترتیب سره ډک کړي.

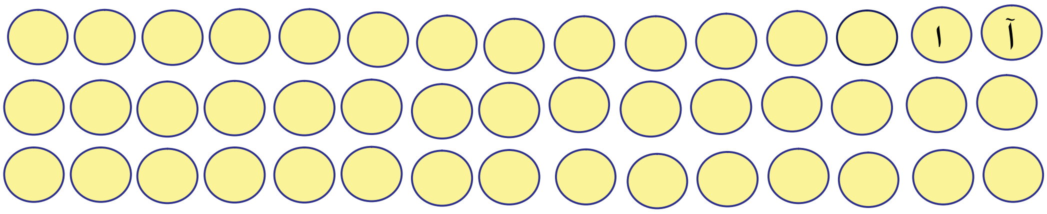

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او د هرې ډلې هر غړی دې د الفبې یو توری خوښ کړي او درې کلمې چې په هغه توري باندې پیل کیږي ولیکي.

۱– ________ ۲– ________ ۳– ________

کورنی دنده: زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د الفبې توري په ترتیب سره ولیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

لومړی لوست

الله (ج)

موخه: دکلمو لیکل ، لوستل او د لوی خدای (ج) پېژندنه.

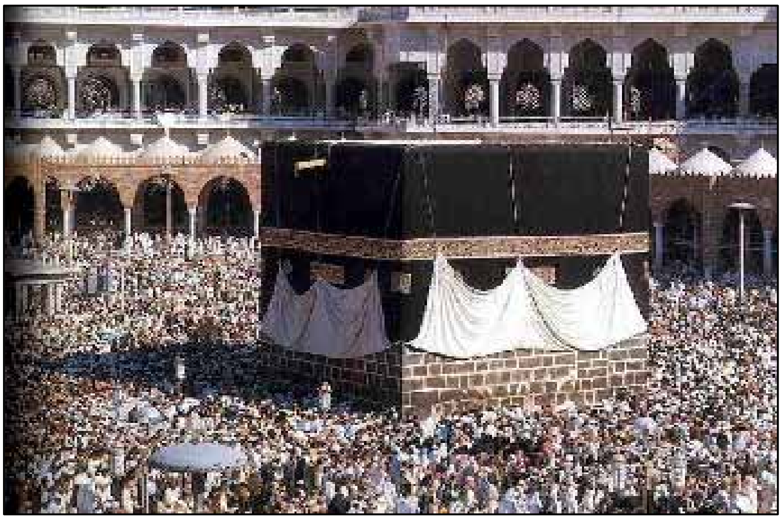

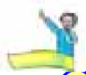

پوښتنې:

(۱) مونږ چا پیداکړي یو؟

(۲) لوی خدای (ج) له مونږ نه پرته نورڅه شیان پیداکړي دي؟

الله (ج) ځمکه ، آسمانونه ، کاڼي ، غرونه ، انسانان، څـــاروي، الوتونکي مرغان، نباتات اوداسې نور ټول شیان پیداکړي دي.

لوی خدای (ج) ډېر مهربان او پرموږ ډېر ګران دی.

موږ دلوی خدای (ج) په دغو لویو نعمتونو باندې شکر وباسو او تل یې عبادت کوو.

دلغتونومعنا: کاڼي – تیږي ، مهربان–پیرزوکوونکی، عبادت–خدای(ج) یادول.

دزده کوونکوفعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او د هغو شیانو نومونه چې لوی خدای (ج) پیداکړي دي واخلي. او بیا دې هره ډله د ټولګي مخې ته راشي او د هغو شیانو نومونه دې خپلو ټولګیوالوته واخلي.
- د لاندې شکلونو له نیمګړو تورو څخه په خپلو کتابچو کې بـــشپړې کلمې جوړې کړئ.

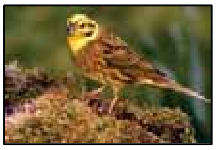 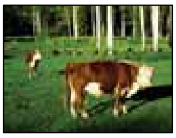

لکه: م–ر–غــ–ه مرغه   غ – ر ______   غ – و – ا ______   ل – م – ر ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (خدای (ج)، ځمکه، آسمانونه) کلمې په خپلو کتابچو کې په تورو وویشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم لوست

حضرت محمد(صلی الله علیه وسلم)

موخه: د تورو ترکیب، ټاکل او دکلمو لیکل او لوستل.

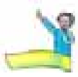

پوښتني:

١ دپورتني رسم په هکله څه ویلی شئ؟

٢ زمونږ دپیغمبر نوم څه دی؟

٣ پوهیږئ چې قرآن کریم دلوی خدای (ج) له خوا پر چا نازل شوی دی؟

حضرت محمد(ص) زمونږ خوږ پیغمبر دی. دی د مکې په ښار کې زیږیدلی دی، او له وړوکتوب څخه یې نیک اوښه عمل درلود. حضرت محمد(ص) له ماشومانو سره ډیره مینه درلوده او ده به ویل: (هغه څوک چې پرماشومانو باندې مهرباني او د لویانو درناوی ونکړي له مونږ څخه نه دی). قرآن کریم دالله (ج) له خوا زمونږ د لارښوونې له پـاره پـر حضرت محمد(ص) نازل شوی دی.

دلغتونومعنا: نازل – رالیږل ، وړوکتوب–ماشومتوب ، مینه – محبت ، درناوی–احترام.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکوفعالیت:

- په متن کې څلور کلمې چې د(م) په توري پیل کيږي پیداکړئ او بیا يې په خپلو کتابچو کې ولیکئ.

- د ورکړشوو توروڅخه کلمې جوړې کړئ.

م + ح + م + د =	محمد	م + ی + ن + ه =	
پ + ی+غ +م+ب+ ر =		د + ر + ن + ا + و+ ی=	
ع + م + ل =		م+ هـ +ر + ب+ ا+ ن =	

- زده کوونکي دې په ډلو باندې وويشل شي د هغو صفاتو په هکله دې خبرې وکړي چې دحضرت محمد(ص) د نیک عمل او له ماشومانو سره د مینې په هکله يې له لویانو څخه اورېدلي وي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د لوست د متن له مخې درې کلمې پیداکړي چې په یوه کلمه کې د (د) توری په سر او په بله کلمه کې په منځ او په دریمه کلمه کې په پای کې راغلي وي.

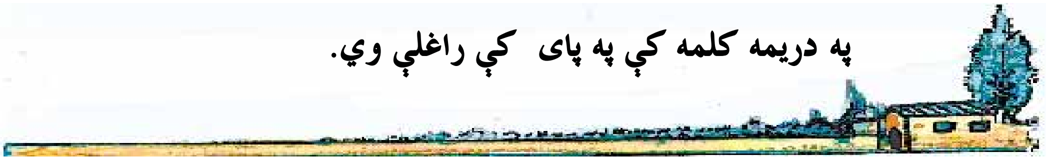

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم لوست

علم او پوهه

موخه: دتورو ترکیب ، دکلمو لیکل اودپوهې په ارزښت دزده کوونکو پوهېدل دي.

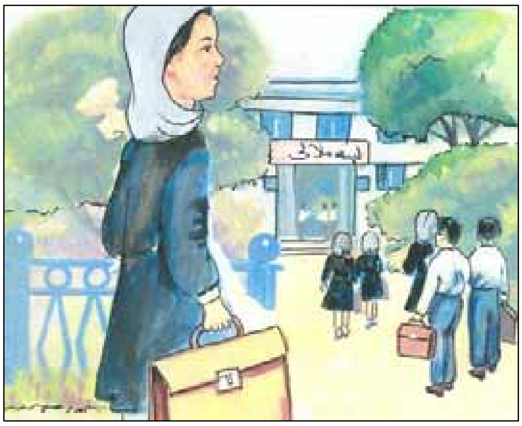

پوښتنې:

١ مونږ ولې درس لولو؟

٢ لوی خدای (ج) د علم زده کړه پر چا فرض کړې ده؟

علم پوهې ته وایي. هرڅوک چې ډېر لوست ووایي هغه علم زده کوي، پوه او هوښیار انسان ترې جوړیږي.

پوه انسان د خپل ژوند چارې په سمه توګه پرمخ بیایې نورو خلکو ته یې هم ګټه او مرسته رسیږي.

نوپر موږ ماشومانو باندې د علم زده کړه فرض ده. ځکه چې د اسلام لارښوونه ده علم په هر نارینه او ښځینه فرض دی.

دلغتونومعنا: علم –پوهه، چارې–دندې ، مرسته – کومک.

یادونه: دعلم زده کړه په هر نارینه او ښځه فرض ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکوفعالیت:

زده کوونکي دې د چوکاټ له تورو څخه کلمې جوړې کړي؟

م	ل	ع
ر	و	ک
س		
ت		
ه		

زده کوونکي دې په ډلو باندې وویشل شي او (پوهه، فــرض، هوښــیار، نارینه) کلمې دې هېجاء کړي.

فر – ض

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (پوهه، انسان، ژوند) کلمې په خپلــو کتابچو کې په تورو باندې واړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلورم لوست

ځای ټولول

موخه: د دې لوست موخه زده کوونکو ته په متن کې کلمې پېژندل او په عملي توګه د فعل ښوول، د ځای ټولول او پاک ساتل دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتني رسم کې څه وينئ خبرې پرې وکړئ؟
(۲) تاسې چې سهار له خوبه پاڅېږئ څه کوئ؟
(۳) ستاسې په کور کې څوک او څه کارونه کوي؟

سوسن د دوهم ټولګي زده کوونکې ده. هغه چې سهار له خوبه پاڅيږي، خپل ځای ټولوي. بيا تشناب ته ځي، لاسونه مينځي، غاښونه برس کوي او مخ هم مينځي، وروسته ځي له مور، پلار، خور او ورور سره يوځای د سهار ناری خوري. له سهار ناري څخه وروسته د ښوونځي کالي اغوندي، بياله مور سره يوځای ښوونځي ته ځي.

دلغتونو معنا: ټولګی– صنف، ښوونځی–مکتب .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکوفعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او لاندې کلمې دې په تورو واړوي

۱ سوسن	۲ برس	لکه: احمد
۲ سهار	۵ غابښونه	ا ـ ح ـ م ـ د
۳ ټولګي	٦ مور	

هغو کلموته ځیر شئ چې کرښه ور لاندې ایستل شوې ده.

لکه: ټولول، پاڅېږي ، مینځل کیږي ، کوي، خوري، اغوندي، او ځي دا ټـــول فعلونه دي. دا فعلونه په لنډو جملو کې وکاروئ.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په لوست کې داسې کلمې پیدا کړي چې د (م) په توري پیل شوې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم لوست

زموږ ښوونځی

موخه: د شعر له هم وزن کلمو سره د زده کوونکو بلدتیا، په ښوونځي کې د درسي وسایلو پېژندنه، د ښوونځي په ارزښت او په قواعدو پوهېدل دي.

پوښتنې:

(۱) په انځور کې څه شی وینئ؟

(۲) آیا د درسي وسایلو نومونه اخېستلی شئ؟

(۳) تېر کال مو په ښوونځي کې کوم کارونه ترسره کړي چې تاسوته په زړه پورې وو؟

ښوونځی مې دوهم کوردی	ټولګیوال مې لکه وررور دی
خومره ښکلې یې باغچه ده	سرتر پایه تکه شنه ده
زه په مینه ورته درومم	فیض دعلم پکې مومم
ډېر زړه سواند یې معلمان دي	مهربانه انسانان دي
پرموږ هېڅ نه په قارېږي	له ګناه‌و راتېرېږي
خومره خوږ دوی پیمان دی	ځکه هر یو موږ ته ګران دی
د ښوونکو احترام کړو	په اخلاص ورته سلام کړو

محمد عثمان (نژند)

دلغتونومعنا: ښکلې – ښایسته، درومم – ځم ، اخلاص – دزړه پاکوالی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکوفعالیت:

د پورتني شعر له هم وزنه کلمو څخه بشپړې کلمې جوړې کړئ؟

ک + ور = کور
ور + ور = وروور
باغ + چه =
شـــ + نه =
درو + مم =
مو + مم =
معـــ + ل + مان =
ان + سا + نا + ن =

قا + ری + ږی =
را + تپـــ + ری + ږی =
پیـــ + مان =
ګـــ + ران =
احـــ + تـــ + رام =
ســـ + لام =

زده کوونکي دې د انځورونو نومونه په خپلو کتابچو کـــې دکرښـــې پـــه واسطه ونښلوي.

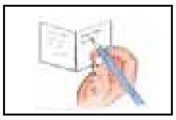
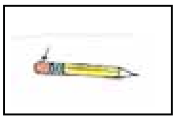
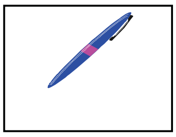

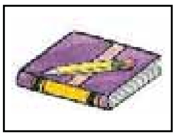

خودکارقلم
کتابچه
کتاب
کاغذ
پنسل

کمپيوټر
تخته
مېز
څوکۍ
پنسل پاک
قلم تراش

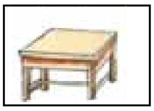
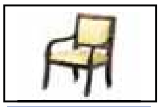
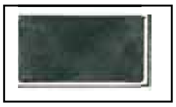
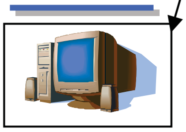
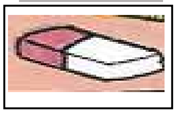
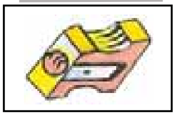

کورنۍ دنده: د څو درسي وسایلو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم لوست

ټوکه

موخه: د کلمو لوستل ، لیکل او له ټوکو سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنې:

(۱) ستاسې کومه ټوکه زده ده؟ خپلو ټولګیوالو ته یې ووایئ؟

(۲) آیا تاسو ته په کور کې څوک ټوکې وایي؟

یو سړی یو لیکوال ته ورغی ورته یې وویل: یولیک راته ولیکه.

لیکوال ورته وویل:

پښه مې خوږیږي. هغه سړي ورته وویل زه خو تا کوم ځای ته نه لیږم اونه په پښه باندې لیکل کوې. لیکوال ورته وویل: رښتیا وایې، خو افسوس هرچاته، چې لیک ولیکم، زه په خپله ورسره ځم چې زما په لیک نورڅوک نه پوهیږي نو زه باید خپل لیک په خپله ولولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعاليت:

- زده کوونکي دې د (ليکوال، پښنه ، ليک، ولولم) کلمې هېجا کړي؟

ليکوال	ليک – وال
پښنه	--- ---
ليک	--- ---
ولولم	--- ---

- د متن په لوست کې څلور کلمې پيداکړئ چې د(و) په توري پيل شوي وي؟

- زده کوونکي دې په نوبت دټولګي مخې ته راشي او يوه ټوکه دې نورو زده کوونکو ته واوروي؟

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د خپلو کورنيو له غړوڅخه يوه يوه ټوکه زده کړي او سبادې په نوبت سره خپلې ټوکې نورو ټولګيوالوته واوروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم لوست

په ټولګي کې همکاري

موخه: دکلمو لوستل ، لیکل او په ټولګي کې همکارۍ ته د زده کوونکو هڅول دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځورکې څه وینئ؟

(۲) آیا تاسې کله له چاسره مرسته او همکاري کړې ده؟

زرغونې له ګلنارې څخه وپوښتل: تاسې په ټولګي کې له یو بل سره څه مرستې او همکارۍ کوئ؟ هغه وویل:

مورږ د خپل ټولګي په پاک ساتلو کې او د مېز اوڅوکیو په ترتیب او همدارنګه په فعالیتونو، لوبو او په لوستونو کې هم له یوبل ســـره همکاري کوو. زرغونې وویل:

تاسې خومره ښه ټولګیوال یاست چې په ټولګي کې لکه د خپل کور په شان له یو بل سره مرسته کوئ.

دلغتونومعنا: مرستې – کومکونه، ټولګیوال – همصنفیان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او د ډلې هر زده کوونکی دې یــو کــار ځان ته وټاکي او ټولې ډلې دې له یو بل سره د ټولګي په نظم او پــاکوالي کې همکاري وکړي.

زده کوونکي دې د (زرغونه، ګلناره، ټولګی، پاکې) کلمې هېجا کړي.

زر – غو – نه

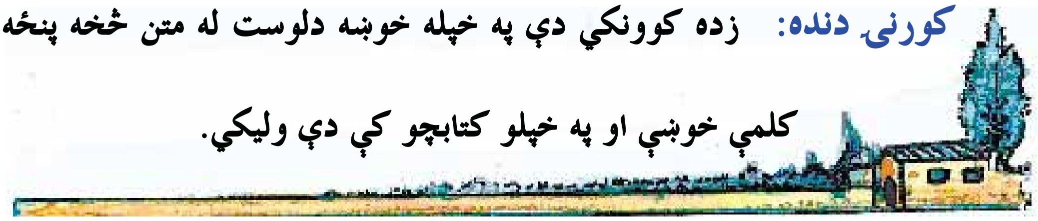

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپله خوښه دلوست له متن څخه پنځه کلمې خوښې او په خپلو کتابچو کې دې ولیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم لوست

ښه زده کوونکی

موخه: د دغه لوست د کلمو او جملو لوستل، لیکل او د زده کوونکو له ښـــو چلنــــدونو ســـره بلدتيا ده.

پوښتني

(۱) په پورتنیو انځورونو کې څه وینئ؟ خبري پرې وکړئ؟
(۲) ستاسو په نظر ویلی شئ چي ښه زده کوونکی چاته ویل کیږي؟
(۳) ښه زده کوونکی په خپل ټولګي کې له نورو سره څه مرستې کولی شي؟

ښه زده کوونکی سهار وختي له خوبه پاڅيږي. لومړی خپله بستره ټولوي. بیا مور او پلار ته سلام اچوي او بیا سپورت کوي. ښه زده کوونکی خپل ځان اوکالي پاک ساتي. د سهار د ناري خوړلو څخه وروسته په خپل وخت ښوونځي ته ځي. په ښوونځي کې د خپلو ملګرو سره ښه ناسته ولاړه کوي.

د ښوونکو او مشرانو درناوی کوي، خپل درسونه په ټاکلي وخت سره لولي. ښه زده کوونکی د خپلو ملګرو د نومونو سره ځان آشنا کوي او هم ځان نورو ټولګیوالوته ورپیژني.

دلغتونومعنا: ښوونکی – معلم ، زده کوونکی – شاګرد، مشران، لویان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او د ښو زده کوونکو د صفتونو په هکله دې خبرې وکړي او بيا دې هره ډله خپل نظرونه نورو ته ووايي.

په درکړ شوي متن کې هغه کلمې پيداکړئ چې د يو وار څخه زياتې راغلـــې وي لکه: (ملګرو)

د هرې ډلې يو غړی دې دخپلې ډلې د ټولګيوالو نومونه نوروته ووايي؟

کورنۍ دنده:

د دريو يا څلورو ټولګيوالو نومونه په خپلو کتابچو کې وليکئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم لوست

ښه ښوونکی

موخه: له تورو څخه دکلمو جوړول او د ښه ښوونکي په صفتونو پوهيدل دي.

پوښتنې

١ تاسوته ولې خپله ښوونکې ګرانه ده؟
٢ ستاسو د ښوونکي نوم څه دی؟
٣ تاسو له خپل ښوونکي څخه کوم شيان زده کوئ؟

زموږ ښوونکې هره ورځ په پراخ تندي ټولګي تـــه راننـــوځي. او له موږ سره سترې مشي کوي. موږ هم دخپلې ښوونکې درناوی کوو. ښوونکې زموږ د ځان او کاليو پاکوالی ګوري. او له موږ نه ډېره خوشحاله کيږي. هغه ټولګيوال مو چې نه وي راغلي د هغوی پوښتنه کوي. ښوونکې موږ ته ليک او لوست زده کوي او موږ سره لـــوبې کوي. او موږ د هغې نه مننه کوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د ښوونکې د ستاینو په هکله له یو بل سره خبرې وکړي.

- زده کوونکي دې د (ښوونکی، لیکل، لوستل،مهرباني) کلمې په تـــورو ووېشي.

- زده کوونکي دې له ورکړل شوو تورو څخه مناسبې کلمې جـــوړې کړي. (ټ – و – ل – ګ – ی – و–ا –ل)

(ز – د – ه – ک – و– و– ن – ک – ی) (م – ن – ن – ه)

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دخپلې کورنۍ د غړو نومونه په خپلو کتابچو کې په تورو ووېشي.

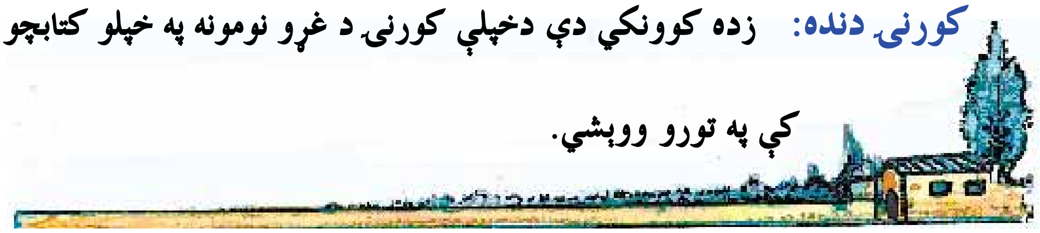

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم لوست

هوښيار کارغه

موخه: له زده کوونکو سره دکار د ښه سمون په هکله فکر پيداکيـــدل او د مناســـبو تـــدبيرونود جوړولو له پاره د دوی روزنه او د نويو کلمو زده کول دي.

پوښتنې:

(١) تاسې مخکې له دې چې په يوه کار پيل وکړئ څه بايد وکړئ؟

(٢) په پورتنيو رسمونو کې څه شی وينئ خبرې پرې وکړئ؟

کارغه چې له ډېرې تندې څخه نږدې و چې مړ شي، ناڅاپه يې يو منگي ته پام شو. کله چې منگي ته ورنږدې شو ويني چې په منگي کې لږې اوبه شته، خو مښوکه يې اوبوته نه رسيږي.بې وزله کارغه چې هرڅومره کوښښ وکړ، خو ونه شوای کولی چې له منگي څخه اوبه وڅښي.

ناڅاپه يې په فکر کې يوه چاره پيدا شوه. کارغه وړې وړې تيږې په خپله مښوکه واخيستې او په منگي کې يې واچولې، څوشيبې وروسته د منگي اوبه پورته راغلې او کارغه وکولی شول چې له منگي څخه اوبه وڅښي اوځان له مرگ څخه وژغوري.

دلغتونومعنا: ناڅاپه–نابېره (دستي) ، پام–فکر ، وژغوري–بچ کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او د کېسې د مفهوم په هکله دې لــه یوبل سره خبرې وکړي بیا دې هره ډله خپل نظریات نوروته واوروي؟

- زده کوونکي دې هغه کیسې چې د دوی زده دي د ټولګي په مخکې خپلو ټولګیوالو ته واوروي؟

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د هوښیار کارغه کیسه خپلو ورونو او خویندو ته ووایي او سباته دې په وار سره همدغه کیـــسه نورو ټولګیوالو ته واوروي.

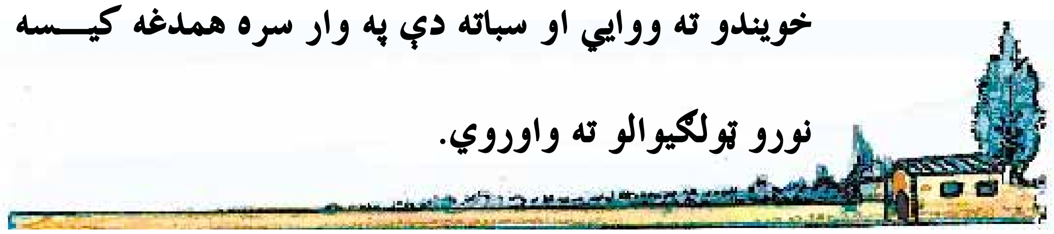

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوولسم لوست

افغانستان

موخه: د کلمو لوستل، ليکل او د افغانستان له تاريخي ځايونو سره آشنا کيدل دي.

پوښتني:

١ د افغانستان د څو ښارونو نومونه واخلئ؟

٢ تاسي د افغانستان کوم ښارونه ليدلي دي؟

٣ زموږ د هېواد د مرکز نوم څه شی دی؟

۴ زموږ هېواد څه شيان لري نومونه يې واخلئ؟

افغانستان زموږ خوږ اسلامی هېواد دی.

ګران افغانستان ښکلي باغونه، هسک اوجګ غرونه لري.

لوی ، لوی سيندونه او ارزښتمن کانونه لري.

موږ ټول د خپل هېواد بچيان يو.

خپله خاوره او هېواد راباندي ګران دی.

زموږ د هېواد مرکز کابل دی.

د لغتونومعنا: هېواد –وطن ، هسک – لوړ او جګ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ چې له افغانستان سره آشنا شو.

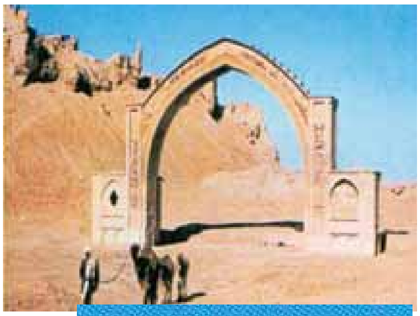

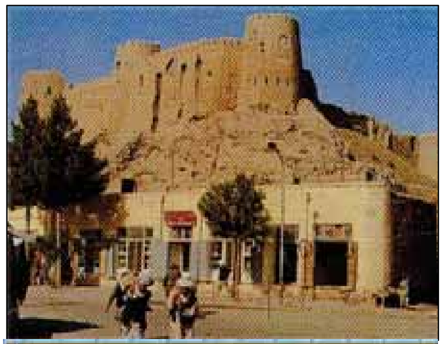

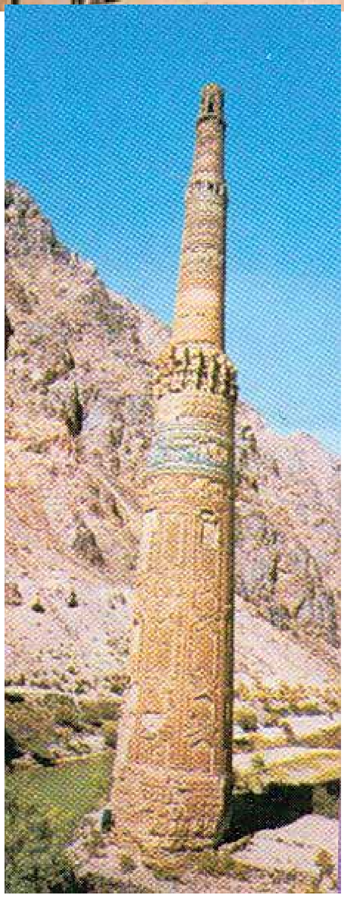

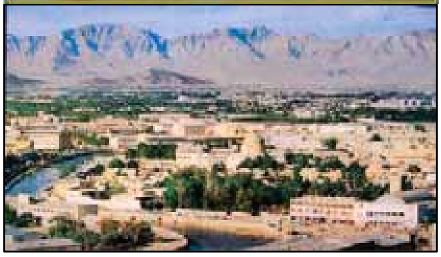

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکوفعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او هره ډله دې د افغانستان د پنځو ښارونو نومونه پیداکړي او بیا دې خپلو ټولګیوالوته ووايي.

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې درې کلمې پیداکړي چــې د(ا) په توري پیل شوې وي او بیادې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

(۱) ______ (۲) ______ (۳) ______

- زده کوونکي دې د هغو پنځو ښارونو نومونه چې يې واخيــستل پــه تورو ووېشي او هر یو زده کوونکی دې دیو نــوم یوتــوری انتخــاب کړي او بیا دې په وار سره د ټولګي پــه مــخ کــې ودریــږي او زده کوونکي دې د هغه ښار نوم واخلي. (کلمه ولولئ).

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له خپل مور او پلار څخه د لویو ښارونو پوښتنه وکړي او بیا دې د څو ښارونو نومونه په خپلــو کتابچو کې ولیکي.

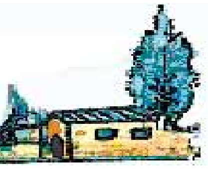

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوولسم لوست

د خپلواکۍ جشن

موخه: دکلمو لوستل ،لیکل او د خپلواکۍ په ارزښت پوهیدل دي.

پوښتنې:

١ په پورتني انځور کې څه وینئ؟
٢ د خپلواکۍ په هکله څه پوهیږئ؟
٣ له تاسو څخه څوک دخپلواکۍ جشن نندارې ته تللی دی؟ څه چې موهلته لیدلي دي د هغه کیسه وکړئ.

افغانان هر کال په ټول هېواد کې د خپلواکۍ جشن لمانځي. د خپلواکۍ جشن زموږ د نیکونو او پلرونو د تېرو ویاړنو د یادولو ورځ ده چې زموږ هېواد یې له بهرنیو تیري کوونکو څخه خپلواکه کړی دی. په دې ورځ ټول خلک خوشحالي کوي، سپورتي لوبې او په زړه پورې رسم ګذشت ویني او کنسرتونو ته ورځي.

افغانستان زموږ کور دی او مونږ یې خپلواکي د علم او پوهې په زور او برکت ساتو.

دلغتونومعنا: خپلواکي– آزادي ، ویاړنې– ویاړېدل، افتخارات

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ چې د خپل هېواد له دوديزو لوبو سره آشنا شو.

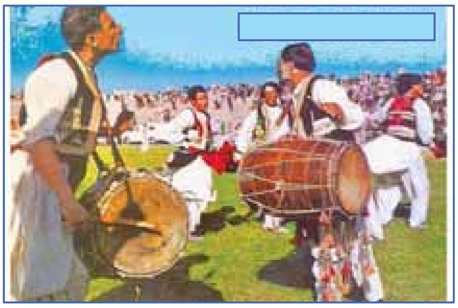

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ټولګي او یا له ټولګي څخه دباندې د دایـــرې په شکل و دریږي او ښوونکې اویاښوونکی دې د دوی نه پوښتنه وکړي چې د (خپلواک) دکلمی په پای کې کوم توری راځي اوبیا دې زده کوونکو نه وغواړي چې داسې یوه کلمه ووایــي چــې د (ک) په توري پیل کیږي لکه: (کـــدو) او همدارنګـــه بـــل زده کوونکی دې داسې کلمه ووایي چې د هغې کلمې د پای په توري پیل کیږي لکه: (واک) لــومړی زده کـــوونکی <u>کــدو</u> دوهــم زده کوونکی <u>واک</u> دریم زده کوونکی <u>کور</u> او همداراز دې لوبې ته دوام ورکړل شي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې پنځه کلمې چې په ټولګي کې یــې وویلې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

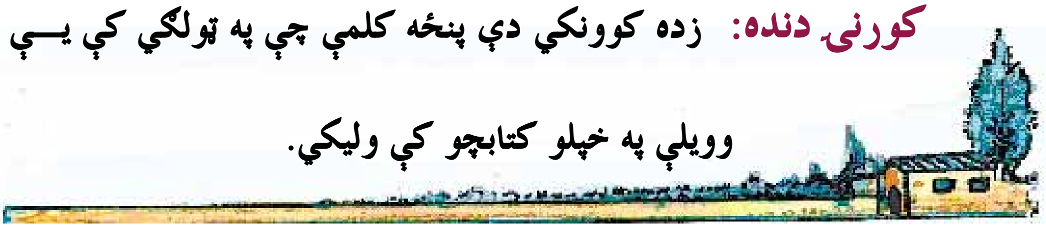

(c) ketabton.com: The Digital Library

ديارلسم لوست

بيرغ

موخه: زده کوونکي بايد پوه شي چې زموږ ښکلی بیرغ د یووالي نښه ده. اوهم د دې شعر سم لوستل او لیکل دې.

پوښتنې:

١ دبیرغ د ارزښت په هکله څه پوهیږئ؟

٢ ویلی شئ چې زموږ دګران هېواد افغانستان بیرغ څو رنګه لري؟

٣ بیرغ زموږ د هېواد د څه شي نښه ده؟

خوږ مې ترڅان بیرغه | لـــوړ دې نښان بیرغه
تـــل مو په سر رپیږه | ملـــي آرمـــان بیرغه
ستا شهامـــت به ساتو | ستا عظمت بـــه ساتو
ته مو د پت نښـــه يې | د اسلامیت نښـــه يې
اې د افغـــان بیـــرغه | لـــوړ دې نښان بیرغه

اروابناد محمد عثمان نژند

دلغتونومعنا: لوړ– اوچت اوجګ، تل – همیشه ، آرمان – هیله ، شهامت – میرانه، عظمت– لویوالي، پت– عزت

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعاليت:

زده کوونکي دې د (نښان، بېرغ ، شهامت، اسلاميت) کلمې هېجا کړي؟

بې – رغ

زده کوونکي دې له تورو څخه کلمې جوړې کړي او بيا دې په خپلو

کتابچو کې وليکي.

(ن + ښ + ه) (ع + ظ + م + ت)

(ب + ی + ر + غ) (ا + ف + غ + ا + ن)

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د بېرغ شعر په يادو زده کړي او په

کورکې دې يې خپلو خويندو او ورونو ته ووايي؟

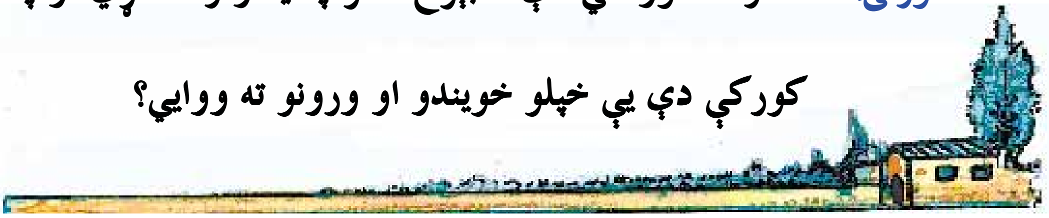

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوارلسم لوست

کېسه

بوډا او پاچا

موخه: کېسه پېژندل دکېسې اوريدل، ويل، سم ليکل او لوستل دي.

پوښتنې:

١ په پورتني انځورکې بوډا څه کوي؟

٢ نيالګي په کوم وخت کې اېښودل کيږي؟

يوه بوډا نيالګی کېناوه. يو پاچا ښکار ته روان و. بوډا يې وليد چې نيالګي کېنوي. ورڅخه يې پوښتنه وکړه:

(څه کوې چې په دې سپينه ږيره نيالګي کېنوې؟ ته به يــې مېــوه وخورې، که نه؟

بوډا موسکی شو او ورته يې وويل: (نورو ونې کېنولې وې، موږ يې مېوه وخوړه،اوس يې موږ کېنوو چې نور يې مېوه وخوري.)

پاچا د بوډا په خبره خوښ شو او انعام يې ورکړ.

د لغتونومعنا: بوډا– زوړ ، موسکی– په خندا ، انعام– بخشش

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او هره ډله دې لاندې کلموته پام وکړي، هغه کلمې چې دځلورو تورونه جوړې شوې دي ورلاندې دې ځلور او هغه کلمې چې له دریو تورو نه جوړې شوېدي ترلاندې دې درې ولیکي.

خوش ___ وکړه ___ پاچا ___ یوه ___ کیسه ___ مونږ ___ انعام ___ ږیره ___ روان ___

اوس ___ ښکار ___ بوډا ___ نور ___ ښخه ___ خوري ___ مېوې ___ ولید ___ وویل ___

زده کوونکي دې له لاندې تورو ښخه کلمې جوړې کړي.

١ پ + ا + چ + ا = پاچا	۴ م + ی + و + ه =
٢ ب + و + ډ + ا =	۵ ا + ن + ع + ا+م =
٣ ن+ی+ا+ل+گ+ی=	۶ و + ل + ی + د =

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له خپل مور او پلار نه وغواړي چې یوه کیسه ورته ووایي اودوی دې دهغې کیسې اتل پیداکړي اوسبادې هماغه کیسه له اتلانو سره خپلو ټولگیوالوته ووایي.

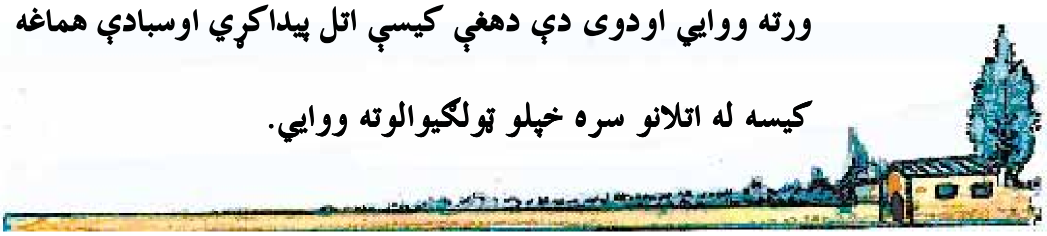

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسم لوست

زمونږ پیسې

موخه: دکلمو لوستل، لیکل او دافغانۍ پېژندنه ده.

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځور کې څه شی وینئ؟

(۲) پیسې دڅه شي له پاره پکارېږي؟

(۳) آیا تاسو په پیسو کوم شیان اخیستلی شئ؟

(۴) زمونږ دهېواد پیسې څه نومېږي؟

زمونږ دهېواد پیسې افغانۍ نومېږي، زه دپیسو په شمېرلو پوهېږم. دژوند اړتیاوې لکه: خواړه، پوښاک، دکور لوښي اوداسې نور دپیسو په واسطه لاس ته راځي (زمونږ هېواد دپیسو دساتنې له پاره بانکونه هم لري. زما مور دپیسو دساتنې له پاره یو ډاډمن بکس لري) زه هم دپیسو دزېرمه کولو له پاره یوه قوتۍ لرم چې خپلې پیسې په کې ساتم.

دلغتونومعنا: اړتیاوې – ضرورتونه، زېرمه – ذخیره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې دلوست په متن کې درې داسې کلمې را پیداکړي چې د(ب) په توري پیل شوي وي. اوبیادې په لاندې تشو کرښو باندې ولیکي.

(۱) ______ (۲) ______ (۳) ______

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او هره ډله دې دلوست له متن څخه پنځه کلمې غوره کړي او بیادې په تورو وویشي.

- زده کوونکي دې د هغو شیانو په هکله چې دپیسو په واسطه لاس ته راځي له یوبل سره خبرې وکړي او بیادې خپلو نورو ټولګیوالو ته معلومات ورکړي.

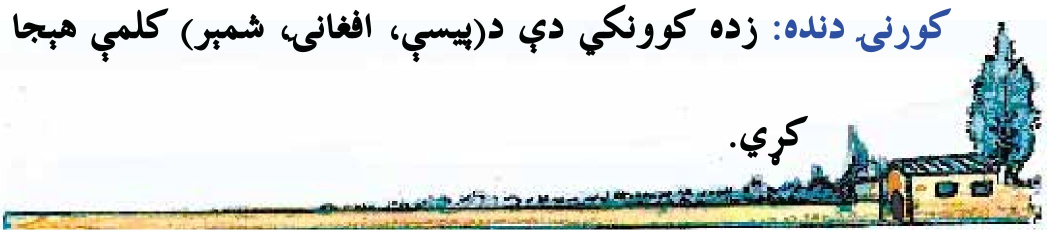

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د(پیسې، افغانۍ، شمېر) کلمې هېجا کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپاړسم لوست

علامه سید جمال الدین افغان

موخه:زده کوونکي باید دخپل هېواد ملي شخصیتونه وپېژني او دا متن دې سم ولولي او سم دې ولیکي.

پوښتنې:

(۱) تاسو د علامه سید جمال الدین افغان نوم اورېدلی دی؟ که مو اورېدلی وي له چاڅخه اوچېرې؟

(۲) په انځور کې دچا انځور وینئ دهغه نوم ووایئ؟

(۳) تاسې د علامه سید جمال الدین افغان په هکله څه پوهېږئ؟

علامه سید جمال الدین افغان دسید صفدر زوی اوزموږ دهېــواد په کونړ ولایت کې زیږېدلی دی.

له ماشومتوب څخه یې له علم اوپوهې سره مینــه درلـــوده او زموږ دهېواد یو نامتو لیکوال او پـــوه ســـړی و. زمـــوږ دهېـــواد دپرمختګ او دمسلمانانو دیووالي له پاره یې ډېرې هلې ځلې کړې دي.

ډېر کتابونه او مجلې یې لیکلي اوچاپ شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او هره ډله دې لاندې کلمې په تورو باندې واړوي.

(کونړ ، ا فغان ، هېواد، نامتو، مجلې)

زده کوونکي دې دمتن په لوست کې درې داسې کلمې پیداکړي چې د(س) توری دکلمې په سرکې راغلي وي. لکــه: (ســید) اوپــه خپلو کتابچو کې دې ولیکي.

(۱) ______ (۲) ______ (۳) ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دخپلو کورنیو لــه غــړو ســره د علامه سیدجمال الدین افغان په هکله خبرې وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوو لسم لوست

کندهار

موخه:له تورو څخه دکلمې جوړول، دکلمې په تورو اړول اودکندهار د تاریخې ښار پېژندنه ده.

پوښتنې:

(۱) په پورتنې انځورکې څه شئ وینئ؟

(۲) تاسې دخپل هېواد دیو تاریخې ولایت نوم اخیستلی شئ؟

(۳) آیا تاسې کوم وخت کندهار ته تللې یاست؟ که تللې یاست څه مو لیدلې دي؟

کندهار زموږ دګران هېواد ډېر پخوانی او ښکلی ښاردی. په دې ښار کې یو ډېر سپېڅلی ځای دی چې د (خرقې مبارکې) په نامه یادیږي. په دې ځای کې دحضرت محمد(ص) (مبارکه خرقه) ساتل کیږي او ډېر خلک یې لیدوته ورځي.

دلغتونومعنا: سپېڅلی– سوتره

ماخذ: خپل هېواد وپیژنئ، د افغان نشراتي اداره (انا)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او په شکل کې دې له ورکړل شــوو توروڅخه نومورې کلمې جوړې کړي.

۱- مبارک

۲- کندهار

۳- هېواد

۴- ګران

				ک	ر	ا	ب	م
				ن				
				د				
د	ا	و	ي	هـ				
				ا				
				ر				
		ن	ا	ر	ګ			

زده کوونکي دې لاندې کلمې په تورو واړوي.

(احمد شاه، چپنه ، خرقه ، جومات)

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دافغانستان دېنځو ولايتونو نومونه په خپلو کتابچو کې وليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتلسم لوست

جرګه

موخه: دکلمو لوستل ، لیکل ، دمترادفي کلمې پېژندل او دملي دودونو په ارزښت پوهیدل دي.

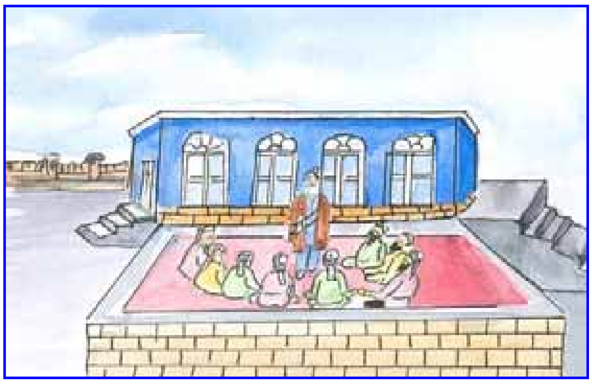

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځورکې څه وینئ؟
(۲) که ستاسود دوملګرو ترمنځ په کوم شي باندې کومه لانجه پیداشي تاسې څه کوئ؟
(۳) تاسې خپلې لانجې څه ډول حل کوئ؟

کله چې ستاسو دټولګیوالو ترمنځ په کتاب او یاداسې نوروشیانو باندې کومه لانجه رامنځ ته شي. که تاسو دنورو ملګرو له خوا دهغوی ترمنځ دیوې غونډې په واسطه روغه جوړه وکړئ. دې ته جرګه وایي.

زموږ لویان او مشران هم دخپل کلي او هېواد لانجې په جرګو حل کوي ، جرګه زموږ پخوانی دود دی او موږ باید دجرګې پریکړوته درناوی وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې دحلقې یا کړۍ په شکل په ټولګي اویا دټولګي نــه دبانــدې کېني او دوی ته دې یوه لانجه وښودله شي، دمثال په توګه: (کتــاب یـــو دی زمری او توریالی دواړه په یو وخت کې کتاب غـــواړي.) زده کـــوونکي دې دجرګې په واسطه داسې پرېکړه وکړي چې دتوریالي یا دزمري په خپګان تمامه نه شي.

- زده کوونکي دې نورې داسې ستونزې جرګې ته وړاندې کـــړي او دوی دې دحل لاره ورته پیداکړي.

- دلاندې مترادفو کلمو معنا له چوکاټ څخه پیدا او دکلمو مخې ته یې ولیکئ.

همصنفیان، جګړه، مرکه، احترام

جرګه ______ ټولیګوال ______ لانجه ______ درناوی ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دکور له غړو څخه دجرګې په هکله ساده معلومات وغواړي؟

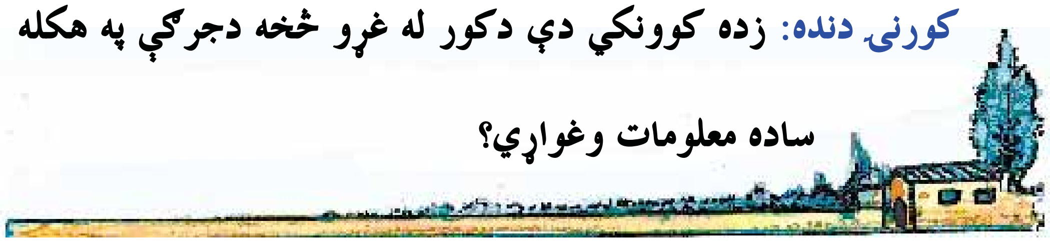

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسم لوست

کوچیان

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د زده کوونکو په دې پوهېدل چې کوچيان څنګه ژوند کوي.

پوښتنې:

١ په پورتني انځور کې څه شی وينئ؟

٢ کوچيان کوم څاروي ساتي؟

٣ کوچيان چېرته ژوند کوي؟

کوچيان په کيږديو کې ژوندکوي.

دوی مېږې، وزې اوښان او نور څاروي ساتی.

کوچيان په ژمي کې تودوسيموته ځي.

کوچيان داوړي موسم کې په سړوسيمو کې ژوند کوي.

ځونډی کوچی شپون دی.

کوچيان ډېر صادق خلک دي.

کاڅذ: دپښتو زده کړې اساسي قابليتونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- پورتنی لوست دخه شي په هکله دی؟ سم ځواب په نښه کړئ.

________ د کوچنیانو

________ د کوچیانو

________ دماشومانو

- کوچیان په اوړي چېرى ځي؟ سم ځواب په نښه کړئ.

________ تودوسیموته

________ سړو سیموته

- په چوکاټ کې دلاندې کلمو معنا وې پیداکړئ.

سیمې	کیږدۍ	صادق
( ) ځایونه	( ) خېمه	( ) درواغجن
( ) ښارونه	( ) کوټه	( ) رښتینی
( ) غرونه	( ) څپره	( ) هوښیار

کورنۍ دنده: لوستل شوی متن په خپلو کتابچو کې په ښکلي لیک سره ولیکئ،

زده کوونکي دې د(ځایونه، خیمو،کلمو، سیمو) کلمې په تورو وویشي.

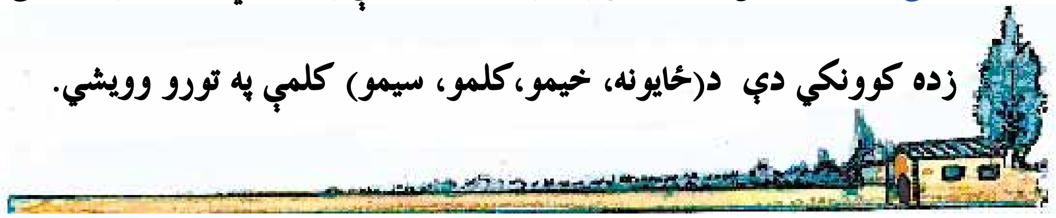

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلم لوست

د اختر ورځ

موخه: چې زده کوونکي دنېکمرغه اومبارکو ورځو په لمانځلو اويادولو پوه شي او ددې لوســت دمتن لوستل او ليكل زده كړي.

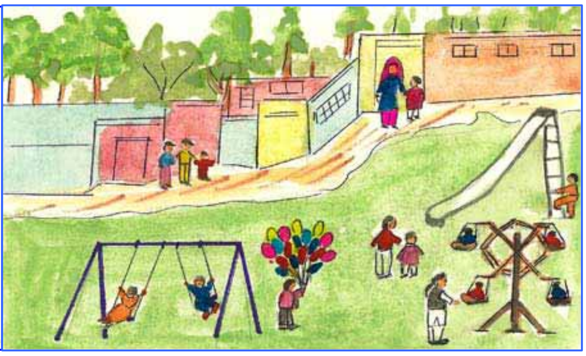

پوښتنې:

١ په پورتني انځوركې څه وينئ؟ خبرې پرې وكړئ.

٢ مسلمانان په كال كې څو اخترونه لري او داختر په ورځو كې څه كوي؟

٣ تاسې داختر په ورځ كې څه كوئ؟

مسلمانان په يو كال كې دوه اخترونه لري.

چې يو يې دكوچني اختر او بل يې دلوى اختر په نامه يادېږي.

داختر په شپه ماشومان، نجونې او ښځې ټول خپل لاسونه ســره كوي او خوشحالي كوي. زمونږ خلك داختر په ورځ نوي كالي اغوندي ، نارينه داختر دلمانځه له پاره لويو جوماتونو ته ځي او داختر لمونځ كوي. بيا له خپلو ماشومانو سره يوځاى د دوستانو اوګاونډيانو كورونو ته ځي او له هغوى سره اختر مباركي كوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې دلاندې چوکاټ له تورو څخه کلمې جوړې کړي.

ن	ا	ن	ا	م	ل	س	م
			خ	ا	ا		
			ت	ش	س		
			ر	و	و		
				م	ن		
				ا	ه		
				ن			

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي، داختر په هکله دې له یوبـــل ســـره خبرې وکړي اوبیادې هره ډله خپل نظریات نورو ته واوروي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې داختر، کالي ، ښځه) کلمې په تورو ووېشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو وېشتم لوست

د نيزې وهلو لوبه

موخه: دکلمو لوستل ، ليکل او دنيزې وهلو دلوبې پېژندنه ده.

پوښتنې:

(١) په پورتني انځور کې څه شی وينئ؟
(٢) آيا تاسو دنيزې وهلو لوبه ليدلې ده؟ که مو ليدلې څه ډول لوبه ده؟
(٣) نورې کومې لوبې پېژنئ؟
(۴) دنيزې وهلو لوبه څه ډول لوبه ده؟

دنيزې وهلو لوبه يوه په زړه پورې لوبه ده.
چې زموږ دهېواد په ځينو سيمو کې ډېر دود لري.
په دغه لوبه کې دآس سپريدونکي په ډېر مهارت او چټکتيا سره په ځمکه کې وهل شوی موږی دنيزې په څوکه له ځمکې څخه راپورته کوي اودجايزې وړونکی شميرل کيږي. زموږ خلک له دغې لوبې سره ډېره مينه لري او دهغې سيل ته ورځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په لاندې کلمو کې هغه کلمې چې له دريو تورو څخــه جوړې شوې دي په خپلو کتابچو کې درې او هغه چې له څلــورو تــورو څخه جوړې شوې وي څلور وليکي.

مينه	سيل	دغه	زړه	دود	لوبې	سره
ورځې	نيزې	ډېره	لري	هغه	ځمکه	ډېر

کورنۍ دنده: تاسې د لاندې بېلا بېلو ليکل شوو تورو څخه بشپړې کلمې جوړې کړئ.

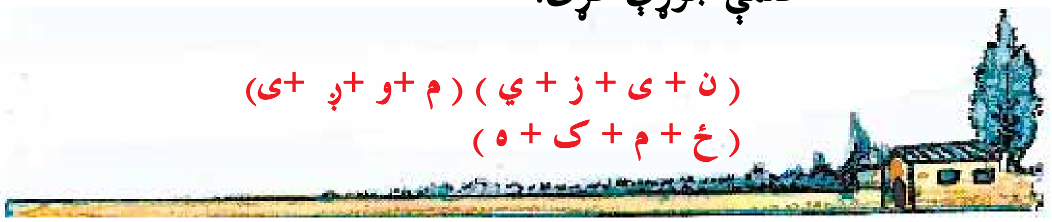

(ن + ی + ز + ي) (م +و +ړ +ی)

(ځ + م + ک + ه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ویشتم لوست

اتڼ

موخه: دکلمو لوستل ، لیکل او دخپل هېواد له دودونو سره آشنا کېدل دي.

پوښتني:

١ په پورتني انځورکې څه وینئ؟

٢ آیا تاسو کله اتڼ لیدلی دی؟ که مولیدلی وي څه وخت اوچېرته؟

٣ خلک په کوم وخت کې اتڼ کوي؟

٤ تاسې کومې دموسیقي آلې پیژنئ؟

اتڼ د افغانانو ملي دود دی. افغانان له اتڼ سره مینه لري.
دوی ملي او تاریخي ورځې په اتڼ کولو لمانځي.
په اتڼ کې ډول او سُرنۍ غږول کیږي.
ډولچي او سُرنچي د اتڼ نغمې غږوي. او افغانان ورته ښکلی اتڼ کوي.

د لغتونومعنا: ملي – ولسي ، دود – رسم او رواج

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او لاندې ورکړل شوې کلمې دې په تورو واړوي. (افغانان ، اتڼ ، ملي، ډول ، سُرنۍ)
- زده کوونکي دې په چوکاټ کې له ورکړل شوو تورو څخه کلمې جوړې کړي.

ا	ف	غ	ا	ن	= افغان
ډ	و	ل			
س	ر	ڼ	ی		
ا	ت	ڼ			
م	ي	ن	ه		

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (اتڼ ، سُرنۍ ، نغمې) کلمې په تورو ووېشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درویشتم لوست

یووالی

موخه: د کلمو لوستل ، لیکل او د یووالي او اتفاق په ګټو پوهېدل دي.

پوښتنې:

١ په پورتنیو رسمونو کې څه وینئ؟

٢ ستاسو په نظر داخلک څه کوي؟

٣ تاسي ته په کور کې څوک کیسې کوي؟

٤ آیا ستاسو کومه کیسه زده ده؟ که مو زده ده خپلو ټولګیوالو ته یې واوروئ؟

یوه سپین ږیري سړي د ځنکدن په وخت کې خپل زامن راوغوښتل. هغوی ته یې د کوچنیو لرګیو یوه ګېډۍ ورکړه ترڅو یې ماته کړي ، ټولو زامنو یې په خپل وار سره د لرګیو پر ګېډۍ خپل زور وکړ. د لرګیو ګېډۍ یوه هم ماته نه کړه.

بیا سپین ږیري سړي ګېډۍ واخیسته او هغه یې خلاصه کړه. یو یو لرګی یې په خپله مات کړ او زامنو ته یې وویل: که چېرې تاسي په خپل مینځ کې اتفاق ولرئ، نوهېڅکله به هم مات نه شئ اوکه چېرې مو په خپل مینځ کې بې اتفاقي پیداشوه،

ماخذ: افغان نشراتي اداره (انا).

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوماغوندې سپين ږيرى اوکمزورى به هم تاسو د دې لرګيو پـــه
څېر مات او له مينځه يوسي.

د لغتونومعنا: اتفاق – يووالي ، په څېر – په شان

د زده کوونکو فعاليت:

زده کوونکي دې د لوست له متن څخه داسې کلمې پيداکړي چې د (س)
توری په کې راغلی وي او بيا دې په خپلو کتابچو کې وليکي.

زده کوونکي دې له ورکړل شوو تورو څخه کلمې جوړې کړي.

١ ل + ر + ګ + ي + و = ☐ ۴ ا + ت + ف + ا + ق = ☐
٢ خ + ن + ک + د + ن = ☐ ۵ ز + ا + م + ن = ☐
٣ م + ا + ت = ☐ ٦ س + ړ + ي = ☐

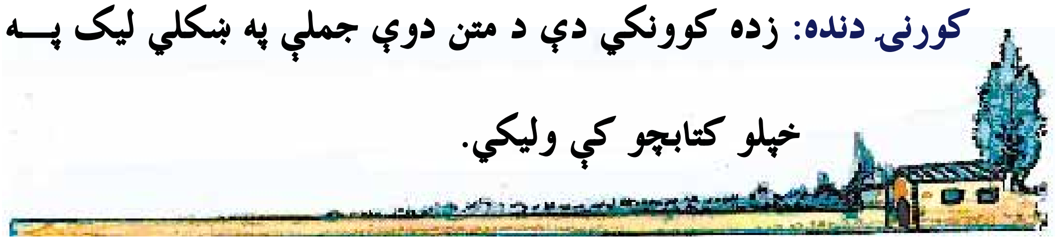

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د متن دوې جملې په ښکلي ليک پـــه
خپلو کتابچو کې وليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورویشتم لوست

دکال څلور فصلونه(موسمونه)

موخه: دکال پیژندل،دکال دفصلونواو میاشتو د نومونو پیژندل او د دې لوست د مــتن لیکــل او لوستل دي.

پوښتنې:

(۱) آیا کولی شئ چې په پورتنیو انځورونو کې د اوړي فصل وښیئ؟

(۲) پوهیږئ چې یو کال څو فصله لري؟

(۳) ویلی شئ چې هر فصل څو میاشتې دی؟

(۴) داوړي دمیاشتو نومونه کوم دي؟

یوکال څلور موسمه لري. هر موسم ته یې فــصل وایــي لکــه: (پسرلی، دوبی، منی، ژمی) دپسرلي فصل درې میاشــتې دی: وری (حمل) ، غویی (ثور) غبرګولی (جوزا). په دې فصل کې بارانونــه اوري. دوبی هم درې میاشتې دی: چنګاښ (ســرطان) ، زمــری (اسد) وږی (سنبله) په دې موسم کې هوا توده وي.

منی هم درې میاشتې دی: تله (میزان) ، لړم، (عقرب) ، لینــدی (قوس) په دې فصل کې هوا ورو ورو سړیږي.

ژمی هم درې میاشتې دی: مرغومی (جدي) ،سلواغه (دلو) کب (حــوت) په دې فصل کې کله کله واوره وریږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې د چوکاټ تش ځایونه په مناسبو کلمو سره ډک کړي.

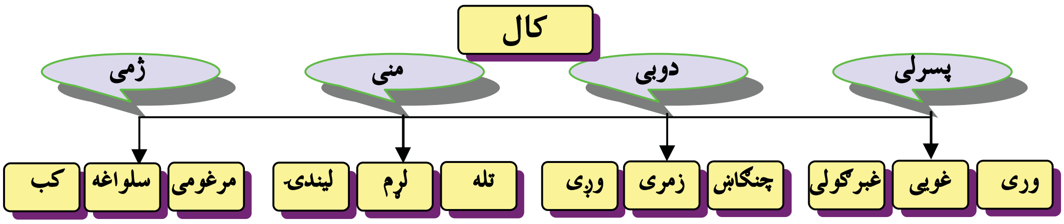

فصل	لومړۍ میاشت	دوهمه میاشت	دریمه میاشت
پسرلی			
	چنګاښ	زمری	وږی
منی			
	مرغومی	سلواغه	کب

دوولس زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او هر زده کوونکي ته دې د یوې میاشتې نوم ورکړل شي او بیا دې هر زده کوونکی دټولګي مخې ته ودریږي او خپل نوم دې په زوره واخلي چې ټول یې واوري او بیا دې د میاشـتو پـه ترتیـب ودریږي.

په پای کې دې درې زده کوونکي په ځای ودریږي چې دکال یو فصل ورونبيي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زده کوونکي دې د انځورونو د فصلونو نومونه او د فصلونو نومونه د کرښې په وسیله ونښلوي.

لومړی فصل	ژمی
دوهم فصل	منی
دریم فصل	دوبی
څلورم فصل	پسرلی

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دکال د یوه فصل د میاشتو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه ویشتم لوست

د اونۍ د ورځو نومونه

موخه: د یوې اونۍ د نومونو پېژندل، او د دې لوست دکلمو لوستل ، لیکل او زده کول دي.

پوښتنې:

١ ویلی شئ چې یوه اونۍ څو ورځې ده؟
٢ تاسې د اونۍ نومونه واخلئ؟
٣ تاسې په یوه اونۍ کې کوم کارونه کوئ؟

شنبه ، یکشنبه، دوشنبه، سه شنبه، چهار شنبه، پنجشنبه او جمعه. د یوې اونۍ د ورځې نومونه دي.

موږ په اونۍ کې شپږ ورځې ښوونځي ته ځو. د جمعې پــه ورځ ټول خلک رخصت وي. دوی په خپلو کورونـــو او نـــورو ځایونو کې خوشحالي اوساعتیري کوي. موږ هم له خپلو کورنیو سره دجمعې په ورځ د سیل ځایونو ته ځو او د ستړیا د لیـــرې کولو له پاره هلته له خپلې کورنۍ سره مېلې کوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو باندې ووېشل شي او بیا دې د اونۍ د ورځو نومونه په توړو وویشي.

① شنبه (ش + ن + ب + ه) ⑤ چهارشنبه (   )
② یکشنبه (   ) ⑥ پنجشنبه (   )
③ دوشنبه (   ) ⑦ جمعه (   )
④ سه شنبه (   )

زده کوونکي دې په ورکړل شوي متن کې داسې بشپړې کلمې پیداکړي چې د(ش) توری په کې راغلی وي اوبیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

① شپږ ② ______ ③ ______
④ ______ ⑤ ______ ⑥ ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د اونۍ د ورځو نومونه په توړو وویشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتم لوست

پسرلی

موخه: دکلمو لوستل ، لیکل او د پسرلي دګټو په ارزښت پوهېدل دي.

پوښتنې:

١ پسرلی دکال کوم فصل دی؟
٢ په پورتنو انځورنو کې کوم فصل وینئ؟
٣ په پسرلي کې بزګر څه کوي؟
٤ بلبلې او جنچنې چېرې چغیږي؟
٥ شپانه څه شی پیایي؟
٦ تاسي په پسرلي کې کوم کارونه کولای شئ؟

پسرلی د کال لومړی فصل دی، په دغه فصل کې هوا ښه وي، د غرو لمنې او دښتې په شنو بوټو او رنګارنګ ګلانو ښایسته وي، بلبلې او چنچنې په باغونو کې چغیږي او په ونو کې ځالې جوړوي، بزګران په خپلو ځمکو او باغونو کې کار کوي.

د لغتونو معنا: فصل – دکال موسم ، بوخت – لګیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوچیان شنو دښتو او د غرو لمنو ته ځي. او هلتـــه ژونـــد کوي، شپانه رمې پیايي، ماشومان د خپلو زده کـــړو لـــه پـــاره ښوونځي ته ځي هرڅوک په خپل کار بوخت وي.

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او هره ډله دې د هغو مېـــوو او نورو شیانو په هکله خبرې وکړي چې په پسرلي کې پیدا کیږي، بیا دې د دریو مېوو نومونه واخلي چې په پسرلي کې پیدا کیږي.

١ ______ ٢ ______ ٣ ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دخپلو کورنیو له غړیو سره د پسرلي په ځانګړتیاوو خبرې وکړي او سبا دې خپل نظریات ټولګي والو ته ووایي.

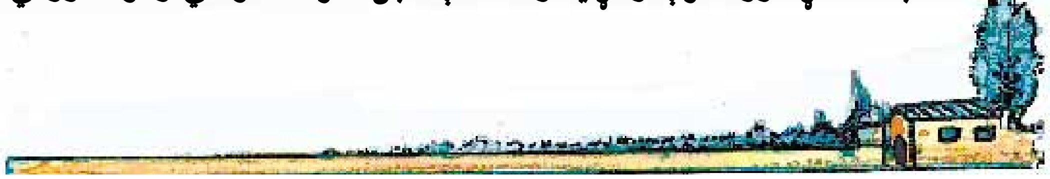

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه ویشتم لوست

باران

موخه: د باران په ګټو پوهېدل او د دې لوست لوستل او لیکل دي.

پوښتنې:

١ په باراني ورځو کې له څه شیانو څخه ګټه اخلئ ترڅو لانده نشئ؟

٢ دباران له اوبو څخه څه ګټه اخیستل کیږي؟

٣ که باران ونه وریږي څه کیږي؟

بـــارانه ښـــه وریږه
زما پـــه زړه وریږه
ګلونه سمه غـــرکړه
په سمه غـــره وریږه
باران هـــوا پاکوي
باران فضـــا پاکوي
دوړې ګردونه پاک شي
باران دنیا پاکـــوي

(اروابناد روغمن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او بیادې دباران دګټو په هکله خبرې وکړي.

- زده کوونکي دې د شعر له مخې اته (۸) کلمې پیداکړې چې لـــه دریـــو تورو څخه جوړې شوې وي.

① پاک	② ______	③ ______	④ ______
⑤ ______	⑥ ______	⑦ ______	⑧ ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له لاندې تورو څخه کلمـــې جوړې کړي. (ب + ا + ر + ا + ن) (و + ر + ی + ږ+ ه)

(ف + ض + ا)

(پ + ا + ک + ه)

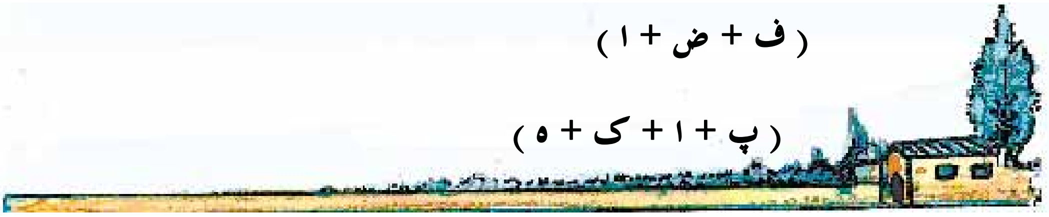

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته ویشتم لوست

د اوبو منابع

موخه: د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د اوبو زېرمې (منابع) وپېژني او د هغو په ارزښت پوه شي او دا لوست سم ولولي او ويې ليکي.

پوښتنې:

١ پاکې اوبه چېرې پيداکيږي؟

٢ تاسې د ورځې څو ځلې اوبه څښئ اوپه څه شي کې يې څښئ؟

٣ د پاکو اوبو څښل څه ګټه لري؟

اوبه په څاه ګانو، کاريزونو، چينو، نلونواو داسې نورو ځايونو کې هم پيداکيږي، دڅاه ګانو، نلونو اوبه پاکې اورڼې وي ځکه چې اوبه يې محفوظې وي. که غواړو چې اوبه پاکې او صحي شي بايد وجوشول شي اوبيا وڅښل شي.

انسانان، څاروي،مرغان، او نباتات اوبوته اړتيا لري. که چېرې اوبه نه وي ژوند هم نه کيږي هر سړی بايد د اړتيا له مخې په ورځ کې څو ځلې اوبه وڅښي. په پاک ګيلاس کې اوبه څښل ښه کار دی د پاکو اوبو څښل روغتيا ته ګټه رسوي.

د لغتونومعنا: منابع – زيرمې ، رڼې – روښانه ، څاروي – حيوانات

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې د لوست متن ولولي او هغه کلمې چې د چوکاټ په تورو پیل کیږي په خپلو کتابچو کې بشپړې کړي.

ن	پ	چ	ا

په ورکړل شویو کلمو کې هغه کلمه چې په متن کې دوه ځلې راغلې وي په تشو ځایونوکې ولیکئ.

١ نلونو ____________ ٤ ____________
٢ ____________ ٥ ____________
٣ ____________ ٦ ____________

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د لوست له متن څخه دوې کلمې خوښې کړي او بیا دې سباته په تختې باندې په تورو وویشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه ویشتم لوست

لمر

موخه: چې زده کوونکي د لمر د ګټو په ارزښت وپوهيږي. او د لمر شعر سم ولولي او ويې ليکي.

پوښتنې:

(۱) د لمر ګټې په هکله څه پوهيږئ؟

(۲) لمر له کوم خوا‌څخه راخيژي او کوم خواته لويږي؟

(۳) مونږ لمر ته ولې اړتيا لرو؟

زه ځلانده لمر يمـــه
ښکـــلی منور يمـــه
* * *
ساړه لـــري کومـــه
تودوخــــه راولمـــه
* * *
تيارې پسې ړنا يمـــه
ملګرى د هرچا يمـــه
* * *
ګلان راته خنداکوي
ناخي اوموسکا کوي
زه د ژوند خبـــريمه
ښکلی منـــور يمه

ارواښاد محمد عثمان نژند

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې له تورو څخه کلمې جوړې کړي.

۱ ځ+ل+ا+ن+د+ه =		۴ ت+و+د+و+خ+ه =	
۲ ښ + ک + ل + ی =		۵ ر + ڼ + ا =	
۳ س + ا + ړ + ه =		۶ م + و +س +ک+ا =	

زده کوونکي دې په شعر کې داسې کلمې پیداکړي چې له یو وار څخــه زیاته راغلې وي.

۱ ______ ۲ ______ ۳ ______ ۴ ______ ۵ ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (ښکلی ، ځلانده ، لمر) کلمې په تورو ووېشي.

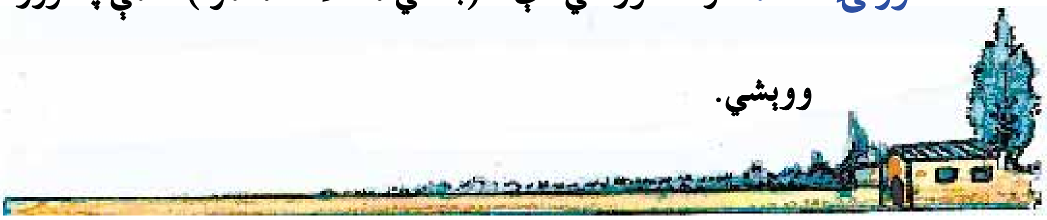

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیرشم لوست

د وخت ارزښت

موخه: د وخت پیژندل، په ارزښت پوهېدل، د وخت نه په سمه توګه ګټه اخیستل او د متن لوستل اولیکل دي.

پوښتنې:

(۱) کله چې په کور کې یاست څه کوئ؟
(۲) آیا د خپلو کارونو د سرته رسولو له پاره له مهال وېش څخه ګټه اخلئ؟
(۳) تاسې د وخت څخه څه ډول ګټه اخلئ؟

ما د ورځنیو کارونو د سرته رسولو له پاره په کور کې مهال وېش جوړ کړی دی. چې د هغه له مخې خپلې دندې لکه: د درسونو لوستل او د کورنۍ دنده چې ښاغلی ښوونکی یې موږ ته راسپاري په منظمه توګه سرته رسوم. همداراز د کور په چارو کې هم برخه اخلم او له خپلې کورنۍ سره مرسته کوم. زه په ټاکلي وخت د تلویزیون خپروني په مینه ګورم او له هغه څخه خوند اخلم. له هغه وروسته بیا له خپل ګاونډي ملګري سره لوبې هم کوم. زه له وخت څخه پوره ګټه اخلم. او خپل ارزښتناکه وخت خوشې نه تېروم. څوک چې خپل وخت خوشې تېروي په ژوند کې به له نورو وروسته وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرانو زده کوونکو! وخت لکه سره زر دی باید له وخت نه سمه ګټه واخلئ. ترڅو د راتلونکي نېکمرغه ژوند خاوندان شئ.

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي ، هره ډله دې ځان ته یو مهال وېش جوړ کړي او د خپل مهال وېش په هکله دې زده کوونکوته څرګندونې وکړي.

- زده کوونکي دې د لاندنیو توررو څخه کلمې جوړې کړي.

١) ا+ر+ز+ښ+ت ☐ ٢) م+ن+ظ+م+ه ☐ ٣) ک+و+ر+ن+ۍ ☐

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د لوست د متن له مخې څو کلمې غوره کړي اوبیا دې په تورو وویشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ديرشم لوست

په ځنګله کې اور

موخه: دکلمو لوستل، ليکل او زده کوونکي بايد په دې پوه شي چې پياوړې اراده له مونږ ســـره مرسته کوي چې په ستونزو باندې بريالي شو.

پوښتنې:

(۱) په پورتنيو انځورونو کې څه شی وينئ او هغوی څه کوي؟

(۲) آيا کوم وخت له کومې ستونزې سره مخامخ شوي ياست؟
اوبيامو ستونزه څه ډول له منځه وړې ده.

(۳) تاسې دستونزو د له منځه وړلو له پاره څه کولی شئ؟

په يوه ځنګله کې ډول، ډول ځناورو ژوند کاوه. يوه ورځ ځنګله اور واخيست. ټول ځناور په تېښته شول، خوميږيانو د اور خواته ور ودانګل. پيل له يوه ميږي څخه وپوښتل چې تاسو نـــه تښتئ؟ ميږي وويل: نه! موږ غواړو چې اور ووژنو، دميږي خبرو پيل په سوچ کې کړ، دنورو حيواناتو مخه يې ونيوله او ويې ويل: موږ بايد اور مړ کړو! ټولو ورسره ومنله او له سيند څخه يې اوبه راوړې. او اوريې په ګډه مړ کړ. ټول له پيل نه خوښ شول. پيل ته يې سوغات برابر کړ او دهغه کورته يې يووړ خو پيل سوغات ونه مانه او ويې ويل: دا سوغات دميږيانو حق دی.

ماخذ: په ځنګله کې اور، افغان نشراتي اداره (انا)

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغې ورځې وروسته ټولو ځناورو میږیانو ته درناوی پیـــل کړ. نوګرانو زده کوونکو! پیاوړې اراده له مونږ ســـره مرســـته کوي چې پر ستونزو بریالي شو.

د لغتونومعنا: سوچ– فکر ، پیاوړی – قوي او غښتلی ، ستونزې – مشکلات

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او د لوست له مخې دې اته کلمـــې چې له دریو تورو څخه جوړې شوې وي په خپلو کتابچو کې ولیکي.

۱) پیل ۲) ____ ۳) ____ ۴) ____

۵) ____ ۶) ____ ۷) ____ ۸) ____

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې داکیسه خپلو دوستانو او یا دکور غړو ته وکړي او بیا دې له دوی څخه وغواړي چې که چیرې د هغـــوی کومه کیسه زده وي هغه دې ورته ووایي او سباته دې زده کوونکي په ټولګي کې هماغه کیسه ووایي.

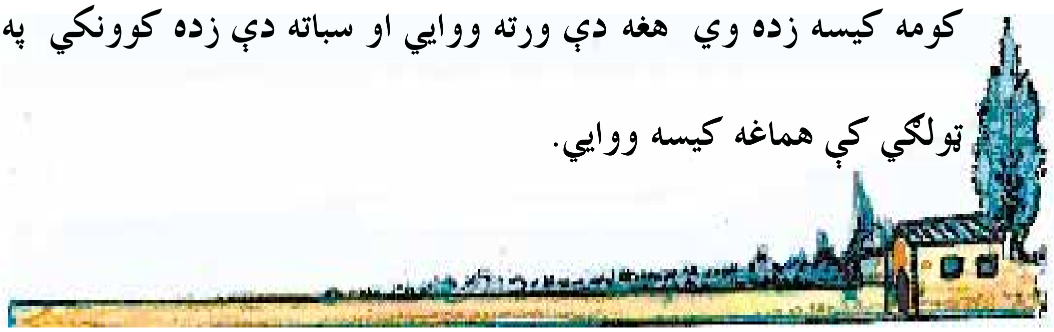

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه دیرشم لوست

څاروي

موخه: دڅارویو د نومونو پېژندل،لوستل ،لیکل اود هغو په ګټو پوهېدل دي.

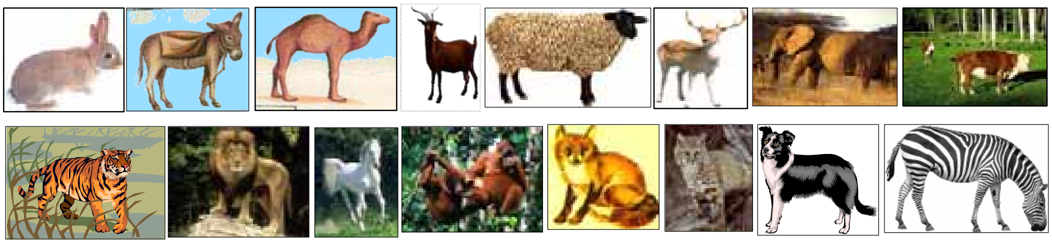

پوښتنې:

١ په پورتنیو انځورونوکې کوم څاروي وینئ نومونه یې واخلئ؟

٢ له کورنیو څارویو څخه کومې ګټې اخلو؟

زموږ د هېواد خلک ډول، ډول څاروي ساتي لکـه: غواوې ، مېښې، آسونه، مېږې ، وزې ، پسونه او نور.

دځینو څارویو له غوښو څخه د خوړلو له پاره ګټـه اخلي اوله شیدوڅخه یې مستې، کوچ، شرومبې، غـوړي، کرت، پنیر، او پوخې جوړوي چې خوړل یــې د بــدن د روغتیا له پاره ډېر ضروري دي.

دځینو څارویو له پوستکو څخه بوټونه، بکسونه او نور شیان جوړیږي. له وړیو څخه یې غالۍ، ټغر، لیمځې، بنیانونه او داسې نور شیان جوړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو کې دکورنیو ځارویو دګټو په هکله خبرې وکړي.

- زده کوونکي دې د شپږو کورنیو ځارویو نومونه چې له انسانانو سره عادت شوي، ولیکي.

(۱) ______ (۲) ______ (۳) ______ (۴) ______

(۵) ______ (٦) ______

(c) ketabton.com: The Digital Library

زده کوونکي دې په وړو ډلو کې رسمونه له نومونو سره یوځای دکرښې په واسطې سره ونښلوي

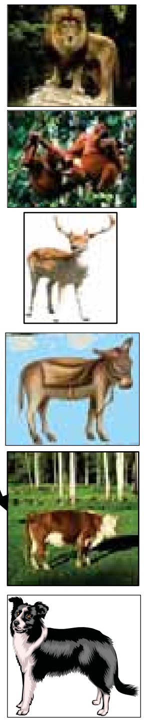

بیزو	آس
غوا	اوښ
خر	سوی
غرڅه	پیل
سپی	ګیدړ
زمری	پړانګ

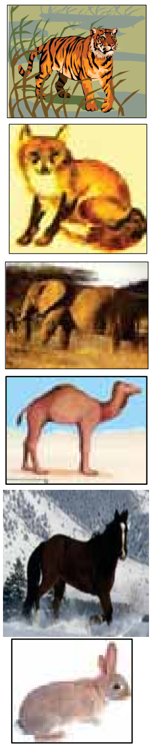

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د هغو ځارویو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي چې د هغوی خوښ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې دېرشم لوست

مېږه

موخه: د متن لوستل، لیکل په متن کې د متضادو کلمو پېژندل د مېږې د ګټو په ارزښت پوهېدل دي.

پوښتنې:

(١) په پورتني انځور کې کوم څاروی وینئ نوم یې واخلئ؟
(٢) تاسو مېږه پېژنئ مېږه څه ډول حیوان دی؟
(٣) تاسو پوهېږئ چې له مېږې څخه کومې ګټې اخیستل کېږي؟

مېږه له کورنیو څارویو څخه ده. زموږ خلک دغه څاروي په خپلو کورونو کې ساتي. د دغه څارویو روزنه ډېرې ګټې لري. له غوښو څخه یې دخوړلو له پاره ګټه اخلو او له شیدوڅخه یې کوچ، رش، پنیر، مستې، غوړي اوکرت لاس ته راځي چې خوړل یې د بدن د روغتیا له پاره ډېره ګټه لري. همدارنګه له وړیو څخه یې، غالۍ، ټغرونه، او د اغوستلو توکي تر لاسه کېږي. له پوستکو څخه یې ډول ، ډول بوټونه، بکسونه، خولۍ او نورشیان جوړېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- دهرې ډلې زده کوونکي دې د مېږو په باره کې د سترګو لیدلي حالونه بیان کړي.

- زده کوونکي دې د مېږو له شیدو، غوښو، وړیو او پوستکي څخه دګټې اخیستلو لارې دټولګي په مخکې ووایي.

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې درې داسې کلمې پیداکړي چې په (غ) توری پیل شوی وي.

- زده کوونکي دې د لاندې چوکاټ متضادې کلمې دکرښې په واسطه ونښلوي.

ډېرې	لږ
ګټې ⟵	تاوان
روغتیا	ناروغي

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د مېږې د شیدو په باره کې یوه جمله په خپلو کتابچو کې ولیکي.

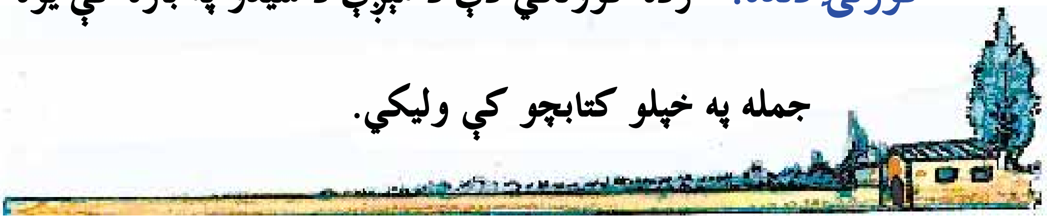

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور دېرشم لوست

ټوکه

موخه: کیسه وپېژني دکیسې اوریدل، بیرته ویل، او دکیسې لیکل او لوستل دي.

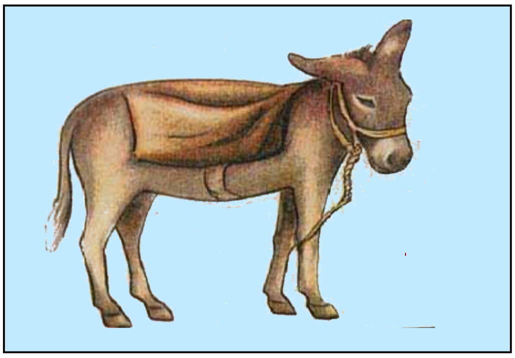

پوښتنې:

١ په پورته انځورکې څه شی وینئ؟

٢ که دچا کومه کیسه زده وي خپلو ټولګیوالوته دې ووایي؟

٣ تاسو ته په کور کې څوک کیسې کوي؟

د یوه سړي خر ورک شوی و. خلکـــو ورتـــه د زړه ډاډ ورکاوه چې خیر دی مه خپه کیږه ته دې ژوندی وې. بل خر به پیداکړې. سړي وویل: زه هم دغه شکر کومه چې زه نه وم پرې سپور. که زه چېرې په خره سپور وای، زه به هم ورک شوی وم. خلکو وخندل. ده ورته وویل: زماخر ورک شوی دی او زه وریپسې خپه یم اوتاسې خاندئ. دا خو انصاف نه دی.

ماخذ: افغان اساسي قابلیتونه دپښتوله پاره د زده کړې لازمي مواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په وړو ډلوکې له خره څخه دکار اخیستلو مثالونــه پیداکړي.

- بیا دې د دې مثالونو څخه لنډې کیسې جوړې کړي لکه: خربار وړي،

- زده کوونکي دې داسې څلور کلمې پیداکړي چې د(خ) توری ولري.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د خپلو کورنیو له غړو څخه دبار وړونکو حیواناتو په هکله د یوې خاطرې غوښتنه وکړي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

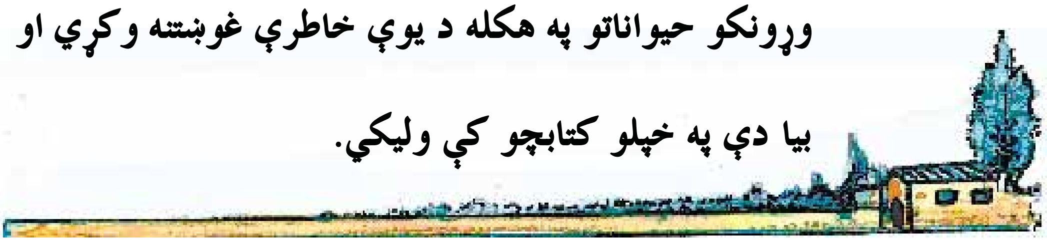

پنځه دیرشم لوست

الوتونکي مرغان

موخه: د مرغانو پېژندل، د مرغانو ژوند اوګټې، او د مرغانو د نومونو لیکل او لوستل دي.

پوښتنې:

۱ په پورتني انځورونو کې کوم مرغان وینئ؟ نومونه یې واخلئ؟

۲ آیا تاسې هم په خپلو کورونو کې مرغان ساتئ؟ که یې ساتئ کوم مرغان؟

۳ تاسې پېژنئ چې لامبو وهلی شي؟

زموږ په هېوادکې ډول ، ډول الوتونکي مرغان لکه: لګ لګ، زانې، زرکې، سیسی، هیلۍ ، چرګان ، بتې، خلتومې چرګ (پیل مرغ)، بانبه، کارغه، چنچنې او داسې نور پیداکیږي چې ځینې یې په غرونو کې اوسیږي او ځینې نور بیا په ځنګلونو کې ژوند کوي. زموږ خلک ځینې الوتونکي مرغان په خپلو کورونو کې هم ساتي او د هغو په روزنه بوخت وي.

او د ځینو مرغانو له هګیو او غوښو څخه ګټه اخلي. نوځکه د زیاتې پاملرنې وړ دي.

د زده کوونکوفعالیت:

- زده کوونکي دې دکورنیوچرګانو دګټو په باره کې له یوبل سره خبرې وکړي.
- په ډلو کې انځورونو له مناسبو نومونو سره په کرښو ونښلوئ.

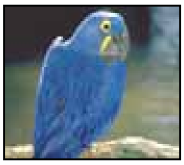
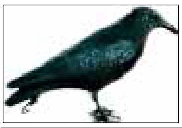

ډینګ ______

طوطي ______

کارغه ______

بابنه ______

کوتره ______

زرکه ______

خلتومی چرګ (پیل مرغ ______

هیلۍ ______

ګل سر ______

طاوس ______

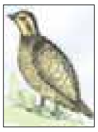

- دڅلورو کورنیو مرغانو، نومونه ولیکئ:

۱ ______ ۲ ______ ۳ ______ ۴ ______

کورنۍ دنده: **د دریو سارایي الوتونکو مرغانو نومونه، په خپلو کتابچو کې ولیکئ.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ دیرشم لوست

سوی

موخه: د سوېي د متن سم لوستل، لیکل او د سوېي پېژندل دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځورکې کوم ژوي وينئ؟

(۲) دسويي غوږونه دکوم حيوان په څېر دي؟

(۳) آيا پوهېږئ چې دغه ژوي څه شيان خوري؟

د سوی شکل ته پام وکړئ ، هغه د یوه بوټي لاندې ناسته ده. وګوره د هغه د پوستکي رنګ، د وچو پاڼو او ښاخونو د رنګ په څېر دی.

هغه یوه شوی ده، چې یو ژوی غواړي دی ښکار کړي هغه په ځغاسته راغلی او دیوه بوټي لاندې پټه ده، ترڅو دی ونه ویني د هغه غوږونه اوږده دي. سوی د بوټو بېخونه او شنه وابنه خوري. هغه د ونو په بېخونو او دځمکو په سوړو کې ځان ته کور جوړوي. ځینې کورنۍ یې په خپلو کورونو کې هم ساتي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې د لوست له متن څخه درې کلمې پیداکړي چې د (و) توری یې په پیل، مینځ او پای کې راغلی وي. داکلمې دې بیا په خپلو کتابچو کې ولیکي.

① ______ ② ______ ③ ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د سوی په باب یوه کیسه پیداکړي او بله ورځ دې خپلو ټولګیوالو ته ووايي.

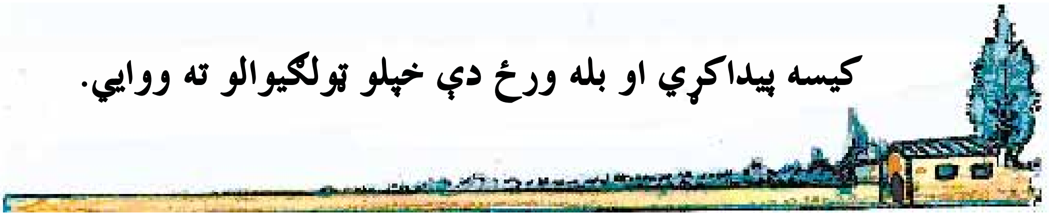

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه دېرشم لوست

کورني چرګان

موخه: دکورنیو چرګانو پېژندل، د هغو روزنه او ګټې او د هغو د نومونو لیکل او لوستل دي.

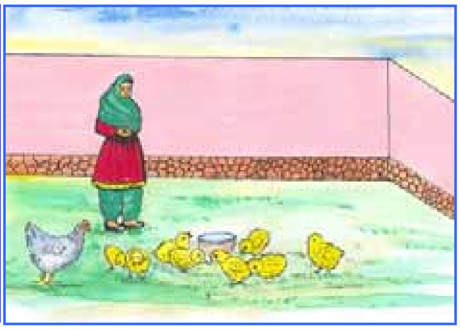

پوښتنې:

١ په پورتني انځورونو کې څه شی وینئ؟
٢ ویلای شئ چې له کورنیو چرګانو څخه کومې ګټې اخیستل کیږي؟
٣ آیا تاسې په خپلو کورونو کې چرګان ساتئ؟ که یې ساتئ د هغو څه ډول پالنه کوئ؟

زموږ خلک په خپلو کورونو کې چرګان ساتي او د هغو روزنه کوي. له کورنیو چرګانو څخه هګۍ تر لاسه کوي او هم یې له غوښو څخه ګټه اخلي.

ځینې خلک بیا د چرګانو د روزنې له پاره فــارم جــوړوي. چرګان په فارم کې ښه روزل کیږي، او ډېره ګټه ترې لاس تــه راځي. باید پام وشي چې دکورنیو چرګانو د استوګنې ځای پاک وساتل شي، خواړه او اوبه یې هم پاک وي ترڅو ناروغه نه شي.

د لغتونومعنا: فارم – دچرګانو د روزلوځای ، استوګنې – د اوسېدو ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- ګرانو زده کوونکو! له چوکاټ څخه متضادې کلمې پیداکړئ اوپـه لیکه یې ونښلوئ.

۲ ښه	خرڅ کړي
۲ ډېر	بد
۳ ګټه	لږ
۴ واخلي	زیان

- له متن څخه څلور کلمې د کرښو په تشوځایوکې ولیکئ چې په (و) ختم شوي وي په خپلو کتابچو کې ولیکئ.

۱ ______ ۲ ______ ۳ ______ ۴ ______

کورنۍ دنده: **ګرانو زده کوونکو! په خپله خوښه د یوه ښاروي نوم په خپلو کتابچو کې ولیکئ.**

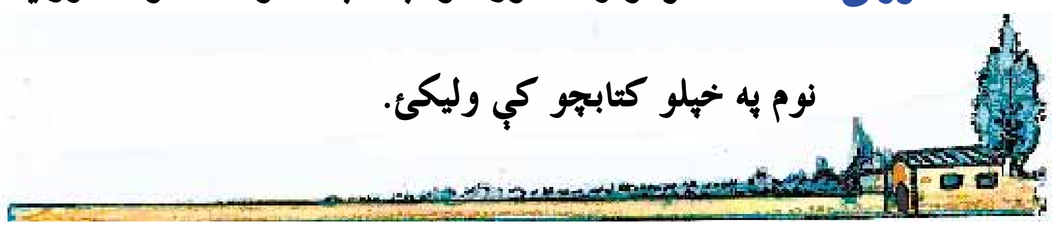

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دیرشم لوست

د شاتو مچۍ

موخه: زده کوونکي باید د شاتو مچۍ وپېژني او د هغو په ګټو او ارزښت پوه شي اوهـــم د دې لوست د متن لیکل او لوستل دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځور کې څه شی وینئ؟
(۲) تاسو کله دشاتو مچۍ لیدلې ده؟ هغه څه ډول مچۍ ده؟
(۳) دشاتو مچۍ څخه څه شی لاس ته راځي؟
(۴) دشاتو مچۍ چېرې ژوند کوي؟

دشـــاتو مچمــــــچۍ
دارووده ستـــالکـــــــۍ
خوږه ده ســـتا کوډۍ
ښایستـــــــه دي کورنۍ
تولـــنه دي کـــمکۍ
کارګره ښایســـتګۍ
یووالي کـــې خوارږه
بیلـــــــوالي کې ترخه

اروابناد روغمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې دلاندې کلمو متضاد شکل له چوکاټ څخه پیدا او دکلمو ترڅنګه دې ولیکي

– خوږه ________ يووالی ________

– ښایسته

بدرنګه
بیلوالی
تریخ

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دشاتو او مچۍ کلمې په خپلـــو کتابچو کې په تورو تجزیه کړي لکه شات (ش+ا+ت).

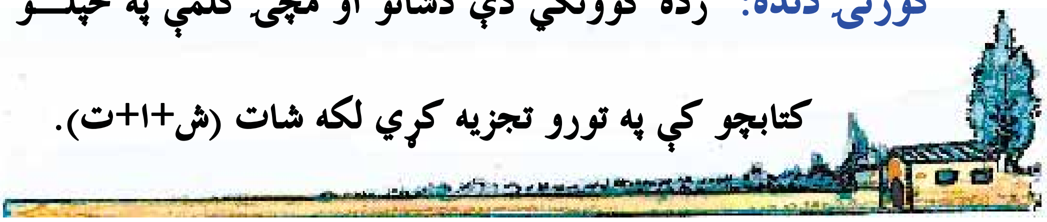

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه دیرشم لوست

مېوې او د هغو ګټې

موخه: د مېوو پېژندل، دمېووپه ګټو پوهېدل او د مېوو د نومونو لیکل او لوستل دي.

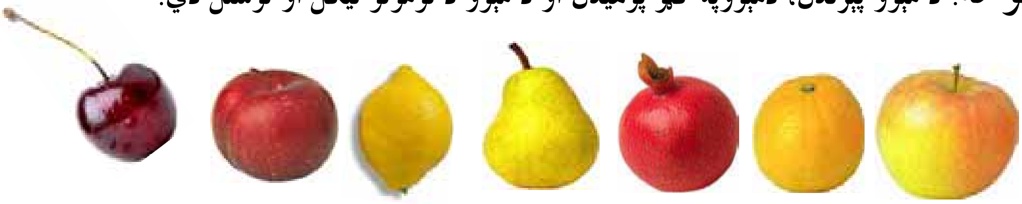

پوښتنې:

١ په پورتنیو انځورونو کې کومې مېوې وینئ ؟

٢ تاسې څو ډوله مېوې پېژنئ نومونه یې واخلئ؟

٣ تاسې په خپل کور کې څه ډول مېوه لرونکي ونې لرئ؟

۴ ویلاى شئ چې کومې مېوې وچیږي؟ نومونه یې واخلئ؟

زموږ هېواد قسم، قسم مېوې لري. لکه: انګور، مڼې، ناک، شفتالو، زرد آلو، آلوبالو، ګیلاس، بهي، ختکي، هندواڼې، انځر، بادام، انار او داسې نور.

مېوې باید له خوړلو نه مخکې په پاکو اوبو ومینځل شي او بیا وخوړل شي دناپاکو مېوو خوړل ناروغي پیداکوي. دپاکو مېوو خوړل روغتیا ته ډېره ګټه لري او دانسان بدن غښتلى کوي، موږ باید دمېوه لرونکو ونو ښاخونه مات نه کړو. او دخداى تعالى د دغه لوى نعمت په ارزښت پوه شو.

لغتونو ، معنا: قسم قسم – ډول ډول – غښتلى –قوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکوفعالیت:

- زده کوونکي دې د تازه مېوو نومونه واخلي او د هغـــو رنګونـــه دې ووايي.
- هره مېوه چې په رسموکې وينئ نوم يې په خپلو کتابچو کې وليکـــئ لاندې مثال وګورئ:

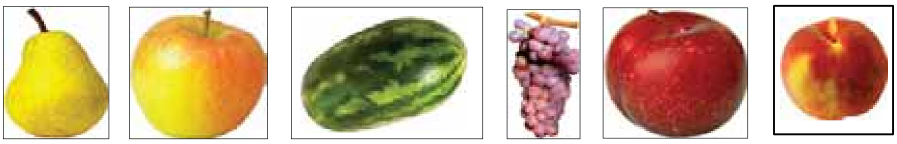

- په چوکاټ کې نامکملې کلمې دليکې په وسيله له تورو سره ونـــښلوئ چې بشپړې شي.

آ	نه
ز	ک
هـــ	نګور
ا	ندوانه
نا	الو
مـــ	ردالو

- زده کوونکي دې دمتن له مخې ددريو مېوو نومونه پيداکړي چې په پـــای يا مينځ کې يې د (و) توری وي.
- زده کوونکي دې د چوکاټ له مخــې دکلمــو ضــد پيــداکړي او بيـــادې دکلموترڅنګه وليکي.

۱ دېر	________	زيانمن
۲ ګټور	________	لنده
۳ وچه	________	لږ

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د هغو مېوو نومونه په خپلو کتابچو کې وليکي چې ددوی خوښيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلوېښتم لوست

انګور

موخه: دانګورو د ډولونو پېژندل، د انګورو دګټو په هکله معلومات ورکول، د متن لوستل او لیکل دي..

پوښتنې:

(١) په پورتنیو انځورونو کې کومې مېوې وینئ ؟

(٢) ممیز پېژنئ له کومې مېوې څخه لاس ته راځي؟

انګور ډېره خوږه مېوه ده. زموږ په هېواد کې د انګورو باغونه ډېر دي. زموږ خلک د انګورو پالنه کوي او خپلې اړتیاوې له دغې مېوې څخه پوره کوي. دغه مېوه دوه ډوله بوټي لري یو اوږد چې هغه چېله کېږي او بل لنډ بوټي دي. له انګورو څخه دوه ډوله ممیز هم لاس ته راځي یویې شنه او بل یې سره ممیز دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اومو انګورو خوړل روغتیا ته زیان رسوي. انګور باید له خوړلو څخه مخکې په پاکو اوبو پرې مینځل شي او بیا وخــوړل شي. د پخو انګورو خوړل بدن ته ډېره ګټه لري.

د لغتونومعنا: اومه – خام ، زیان – ضرر

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو کې لاندې کلمې په تورو ووېشي.

خوږه	انګور	باغونه	ممیز	اومه
____	____	____	____	____

په چوکاټ کې متضادې کلمې دلیک په واسطه ونښلوئ.

خواږه	روږغ
ګټور	ترخه
ډېر	بې ګټې
ناجوړه	لږ

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د(روغتیا، پرې مینځل کلمې په تورو ووېشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څلویښتم لوست

سابه

موخه: د سبو پېژندل، له هغو څخه په سمه توګه ګټه اخیستل او د سبو د نومونو لیکل او لوستل دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتنیو انځورونو کې کوم سابه وینئ؟ نومونه يې واخلئ

(۲) سابه څوک کري؟

(۳) کوم سابه خام او کوم سابه پاخه خوړل کیږي؟

سابه لکه: ګازرې، کاهو، وړې او اوږدې مولۍ، پالـــک، شـــنه مرچ، ګندنه، ټیپر، کچالو (پټاټې)، شنه پیاز، سره رومي، تور بانجان لېږو، (بينډۍ) او داسې نور دي. سابه زموږ بدن ته غـــذايي مـــواد برابروي. او زموږ بدن ته ډېره ګټه رسوي.

همدا راز د سبو په خوړلو کې باید ډېر پام وکړو چې مخکې له خوړلو څخه په پاکو اوبو ښه ومینځل شي او بیا وخوړل شي ترڅـــو ناروغه نه شو. ځینې سابه اومه او ځینې هم پاخه خوړل کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي، بیا دې دخامو ســبو د ګټــو او د مینځلو په لارو چارو ځانونه پوه کړي وروسته دې له هرې ډلې یو تن خپل نظریات د ټولګي په مخ کې وړاندې کړي.

- دلاندې سابو نومونه د انځورونو له مخې په خپلو کتابچوکې ولیکئ.

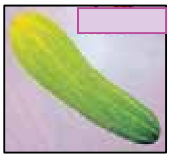 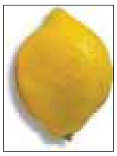 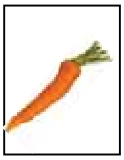

______ ______ ______ ______ ______ ______

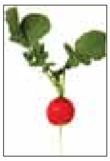 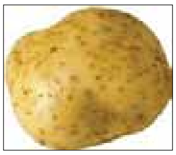

______ ______ ______ ______ ______

- دځلورو سابو نومونه واخلئ چې هم خام اوهم پاخه خوړل کیږي:

① ______ ② ______ ③ ______ ④ ______

- زده کوونکي دې درې کلمې په متن کې پیداکړي او په کتابچو کـــې دې ولیکي چې د(پ) په توري پیل شي.

① ______ ② ______ ③ ______

- د سبو نومونه د هغو د رنګونو سره په لیکه ونښلوئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شين	رومي بانجان
سور	ليمو
زېړ	بادرنګ
نارنجي	توربانجان
بانجاني رنګ	کدو

کورنۍ دنده: د لوست له متن څخه هغه کلمې چې د(ن) توری لري په خپلو کتابچو کې ولیکئ.

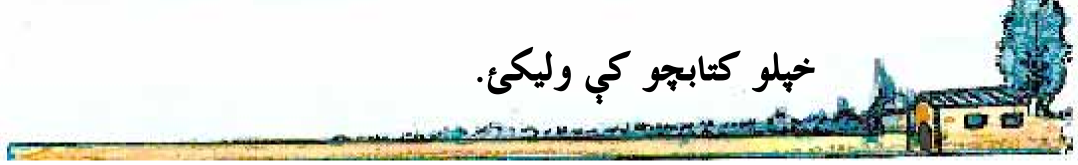

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلوېښتم لوست

د مور احترام

موخه:چې زده کوونکي د مور حقونه وپېژني! د مور د حقونو ادا کول او د دې متن سم لوستل او لیکل دی.

پوښتنې:

١ پوهیږئ چې ستاسو مور پر تاسو کوم حقونه لري؟

٢ تاسې دخپلې مور د خدمت په هکله خبرې کولی شئ؟

٣ تاسې خپلې مورته څه ډول درناوی او احترام کوئ؟

مور زه په خپله غېږ کې روزلی یم، اوله ماسره یې ډېر تکلیفونه لیدلي دي. پر ما ډېره مهربانه ده، د ښوونځي له تګ څخه مخکې ما ته د سبا ناری تیاروي. زه دخپلې مور او دکورنۍ له نورو غړیو سره دسبا ناری خورم، او بیا ښوونځي ته ځم. کله،کله ماته خورې، خوږې، کیسې هم کوي چې په ډېره مینه یې اورم اوله هغې څخه خوشحاله کیږم. زه دخپلې مور ډېر درناوی کوم کله چې لوی شوم د هغې خدمت به هیڅکله هېر نه کړم.

دلغتونومعنا: احترام – قدر. تکلیفونه – ستونزې، خدمت – چوپړ

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې داسې کلمې په نښه کړي چې د(م) توری په پیل، منځ او پای کې راغلی وي اوبیا دې هغه کلمې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او له یو بل سره دې دمور په هکله خبرې وکړي او بیادې دهرې ډلې یو زده کوونکی دټولګي مخې ته راشي او دمور په هکله دې خبرې وکړي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (مور، سباناري،کیسې) کلمې په لنډو جملو کې وکاروي.

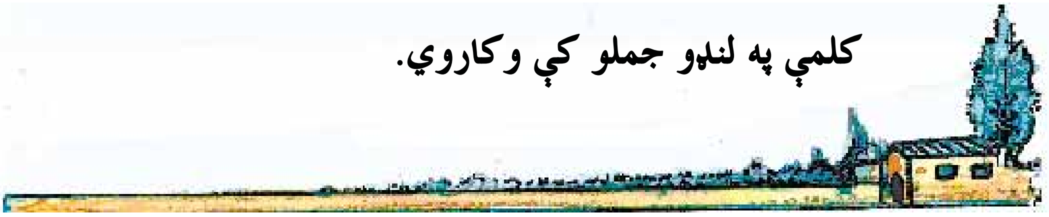

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې څلوېښتم لوست

له وړو سره ټوکې کول

موخه: دکلمو لوستل ، ليکل او د ټوکو له ويلو سره د زده کوونکو مينه پيداکول دي.

پوښتنې:

١ آيا ستاسو کومه ټوکه زده ده که مو زده وي هغه ټوکه ووايئ؟

٢ آيا ستاسو ته په کور کې څوک ټوکې وايي؟

يوه ماشوم په منګي کې خپل ځان وليد، نو سريې ورته وخوځاوه، هغه هم په منګي کې سر ورته وخوځاوه، ماشـــوم پلار ته غږوکړ، بابا په منګي کې څوک دی او ماته خپل ســـر ښوروي.

پلار يې چې راغی اوپه منګي کې يې خپل ځـــان وليـــد، نومنګی يې پورته کړ او په ځمکه يې وويشت چې په دا غټه تنه له وړو سره ټوکې کوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او یو بل سره دې ټوکې ووایي.

  اوبیادې دهرې ډلې یوتن راشي او خپلو ټولګیوالو ته دې یوه ټوکه ووایي.

- زده کوونکي دې دلوست له متن څخه څو کلمې وټاکي چې د(م) په توري پیل شوې وي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له خپلو کورنیو غړیو څخه ټوکه واوري اوپه بله ورځ دې بیا خپلو ټولګیوالوته هماغه ټوکه ووایي.

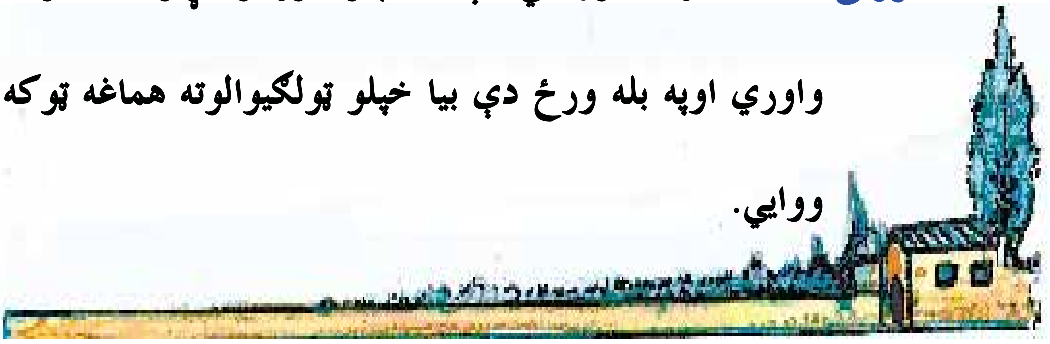

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور څلويښتم لوست

د پلار حقونه

موخه: چې زده کوونکي د پلار حقونه وپيژني ، د پلار حقونه اداکړي.دا متن سم ولولي او ويــې ليکي.

پوښتنې:

(١) په پورتني انځور کې څه وينئ؟
(٢) تاسې د خپل پلار دخدمت په هکله خبرې کولی شئ؟
(٣) تاسې خپل پلار ته څه ډول درناوی کوئ؟
(۴) پوهيږئ چې ستاسو پلار پر تاسو باندې کوم حقونه لري؟

پلار دکور مشر دی. پلار دخپلو ماشومانو روزنې ته پاملرنه کوي، او زيار باسي چې د ماشومانو ژوند يې ښه وي، پلار خپلو ماشومانو ته خواړه اوکالي برابروي.

نو پلار پر مورږ ډېر حقونه لري. مورږ بايد دخپل پلار خبــرې ومنو، په کارونو کې ورسره مرسته وکړو او دهغه درناوی وکړو، چې له مونږ څخه خوشحاله وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د لاندې کلمو معنا پیدا او دکرښې په واسطه ونښلوي.

روزنه	احترام
زیار	کومک
ماشومان	اولادونه
مرسته	کوښښ
درناوی	پالنه

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او دپلار دحقونو په هکله دې له یوبل سره خبرې وکړي او بیادې دهرې ډلې یوتن دټولګي مخې ته راشي او دپلار دحقونو په هکله دې نوروته خبرې وکړي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د(پلار، ماشومان، درناوی) کلمې په جملو کې وکاروي او بیادې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

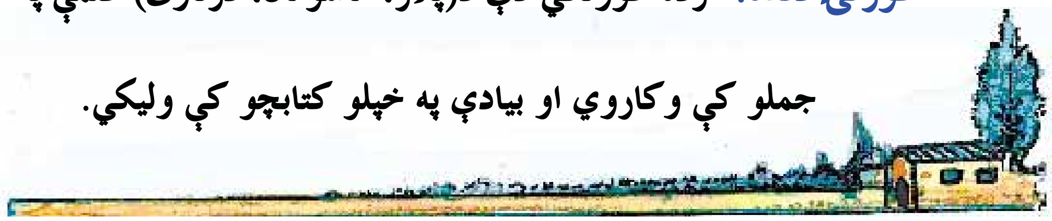

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلوېښتم لوست

نظم؟

پلاره

موخه: د نظم پېژندل دي، دنظم اونثر توپير کول له نظم ويلو سره مينه درلودل دنظم لوستل او دنظم ليکل دي.

پوښتنې:

١ که ستاسو کوم نظم يا شعر زده وي نورو ټولګيوالو ته يې په خپله ژبه ووايئ؟

٢ زموږ دلاندې نظم عنوان څه شی دی؟

٣ په پورتنی انځور کې څه شی وينئ؟

شپه او ورځ لګيا په کار يې — مهربــــان ته زما پلار يــــې

يــې ډوډۍ پـــسې روان ته — په ستـــړيانـــه يې دځان ته

يـــا په فکــــر دلباس يــــې — تل تر تله پـــه وسواس يـــې

جوړوې موږ لره کور تـــه — دراحت موبې غمخور تــــه

په تعليم کې مو بېدار يې

مهربان ته زمـــا پلار يې

اروابناد محمد عثمان نژند

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې دشعر هم وزنه کلمې په نښه کړي اوبیادې په خپلو کتابچو کې ولیکي.
- زده کوونکي دې د لاندې کلمو متضاد شکل له چوکاټ څخه پیدا او دکلمو ترڅنګه ولیکي.

شپه	______	راحت	______
ورځ	______		

شپه
سختي
ورځ

- زده کوونکي دې په وړو ډلو ووېشل شي اود پلار په هکله دې یو له بـــل سره خبرې وکړي اوبیا دې د هرې ډلې یوزده کوونکی دټولګي مخې ته راوغوښتل شي او د پلار په هکله دې خبرې وکړي.

کورنۍ دنده: **زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کـــې د(پـــلار، مهربانه، لباس، تعلیم) کلمې په جملو کې وکاروي.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ څلوېښتم لوست

د ماشوم څنګه درناوی وکړو؟

موخه: د دغه متن لوستل، لیکل او ماشومانوته دسپکوسپورو خبرو نه ویل او د هغوی مـــشورو ته درناوی کول دي.

پوښتنې:

(۱) آیا تاسې په کور کې دکور په چاروکې برخه اخلئ؟

(۲) مور او پلار له تاسو سره په کومو کارونو کې مشوره کوي؟

ماشوم ته باید سپکې سپورې خبرې ونه شي (لکه: بې عقله، بې مغزه، جاهله، ناپوهه، خره، شوتې) اوهم بې ځایه نیوکې پرې ونکړو،لکه: ډوډۍ خوړل دې هېڅ نه دي زده.

په داسې حال کې چې (دماشوم زده وي) دماشوم خبروته باید په درناوي غوږ ونیسو، پوښتنو ته یې په ورین تندي ځواب ورکړو او دکور په چاروکې ترې نظر وغواړو دبېلګې په توګه: نن شپه مېلمانه لرو تاسې ووایئ چې دمېلمنو له پاره څه شی پاخه کړو.

دلغتونومعنا: جاهل – ناپوه ، ورین تندی– خلاص تندی، نیوکې – انتقاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې دلوست دمتن هغه کلمې چې د(هـ) توری یې پـه پیل، منځ او پای کې راغلی وي په نښه او په خپلو کتـابچو کـې ولیکي.

زده کوونکي دې دلوست دمتن د(درناوي – ماشوم – غوړ) کلمـې په جملو کې وکاروي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د(بې مغزه ،ناپوهه، شوتې) کلمې په تورو باندې واړوي.

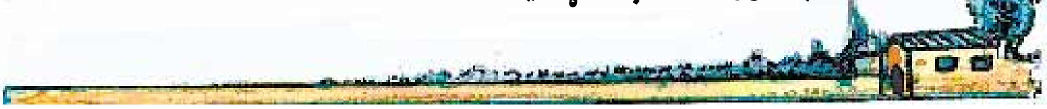

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه څلوېښتم لوست

ګاونډی

موخه: زده کوونکي باید دګاونډي په حقونو او دهغو په ارزښت پوه شي اودامتن سم ولـــولي او سم يې ولیکي.

پوښتنې:

١ ګاونډي چاته ویل کیږي؟

٢ تاسې دخپلو ګاونډیانو له ماشومانو سره څه ډول ناسته ولاړه کوئ؟

٣ ټول انسانان باید له یوبل سره څه وکړي؟

سلیم زموږ ګاونډی دی. موږ له هغوی سره ښه ناســـته او ولاړه لرو. موږ یو له بل سره مرسته کوو، په غم او ښادۍ کـــې سره شریک یو. ټول ګاونډیان باید یوله بل سره ښه رویه وکړي. او په خپل منځ کې مینه ولري.

په ښه ناسته او ولاړه کې دګاونډیتوب حق پرځای کیږي.

ماخذ: افغان اساسي قابلیتونه ، دېښتوله پاره دزده کړې لازمي مواد.

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې دلاندې کلمو تش ځایونه دچوکاټ پـــه مناســبو او سمو کلمو سره ډک کړي.

ګاونډی ______

ښادي ______

مرسته ______

مینه ______

کامک	محابت	خوشحالي	همسایه
کومک	محبت	خوشهالي	حمسایه

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او له یوبل سره دې دګاونــډیو دحقونو په هکله خبرې وکړي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د (ګاونډی، مرسته، مینه ، ښادي) کلمې په جملو کې وکاروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته څلوېښتم لوست

د انسانانو درناوی

موخه: د دغه متن لوستل، لیکل او زده کوونکي باید په دې پوه کړل شي چې ټـول انـسانان د درناوي وړدي.

پوښتنې:

(۱) هغه خلک چې سپین ږیري او مشران دي دهغوی څه ډول درناوی کوئ؟

(۲) تاسي خپلې مور، پلار، وروڼو او خویندو ته درناوی کوئ؟

ټول انسانان که ښځېنه دي او که نارینه، که ځوانان دي او که ماشومان د درناوي وړ دي، ښه ماشـــومان او زده کـــوونکي همېشه د ټولو خلکو درناوی کوي.دمشرانو او سپین ږیـــرو پـــه خبرو کې نه لوییږي.

ښه زده کوونکي د مشرانو خبرې مني. په لاره کې دمشرانو څخه مخکې نه ځي، هغه ماشومان او زده کوونکي چې د خپلـــې کورنۍ او خلکو درناوی په پام کې ساتي خلک له هغوی څخه تل خوشحاله وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د لاندې کلمو مفرد شکل له چوکاټ څخه وټاکي او د جمعي کلمو مخې ته دې هغه ولیکي.

انسانان ______ ماشومان ______

ځوانان ______ مشران ______

انسان ماشوم مشر ځوان

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او له یوبل سره دې دمشرانو او سپین ږیرو د درناوي په هکله خبرې وکړي او بیا دې د هرې ډلې یوتن راشي او دمشرانو د درناوي په هکله دې نورو ټولګیوالوته معلومات وړاندې کړي.

- زده کوونکي دې د لوست له متن څخه داسې کلمې وټاکي چې د (ن) توری دکلمې په پیل،منځ او پای کې راغلی وي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د(انسانان، احترام، خبرې، خوشحاله) کلمې په خپلو کتابچو کې په تورو باندې واړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه څلوېښتم لوست

د خبرو کولو ادب

موخه: زده کوونکي باید دخبروکولو په اهمیت پوه شي او دا متن سم ولولي او سم يې وليکي.

پوښتنې:

١ کله چې په مجلس کې یو څوک غږیږي تاسو ورته څه ډول غوږ نیسئ؟

٢ دنورو خبروته په سمه توګه غوږ نیول څه ګټه لري؟

د خبرو کولو په وخت کې باید د خبرو ادب وساتل شي. کله چې زموږ ملګرى اويا يوڅوک له موږ سره خبرې کوي. موږ باید د هغه خبروته غوږ ونيسو او په خبرو يې ځان پوه کړو. که چېرې څوک له موږ څخه پوښتنه کوي باید په خورا ادب سره د هغه پوښتنې ته ځواب ورکړو. باید د بل چا په خبروکې بې ځايه ورګډ نه شو. او تل دخبرو وار په پام کې وساتو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې هغه کلمې چې د (ب) توری يې په پيل، منځ اوپای کې راغلي وي په نښه کړي اوبيا دې په خپلو کتابچو کې وليکي.

- زده کوونکي دې د لاندې چوکاټ له تورو څخه دکرښې پــه واســطه مناسبې کلمې جوړې کړي.

خـــ	ت
وخـــ	ی
اد	ړ
ملګر	بت
غو	ب
نو	برو

- زده کوونکي دې په ډلوکې له يوبل سره د خبروکولو د ادب پــه هکلــه خبرې وکړي او بيا دې د هرې ډلې يو زده کوونکی د ټولګي مخې ته راشي او د خبروکولو د ادب په هکله دې نوروته معلومات ورکړي.

کورنۍ دنده: لاندې کلمې په تورو واړوئ او بيايې په خپلو کتابچو کې وليکئ (خبرې، ادب، ملګري، پوښتنه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځوسم لوست

د سلام کولو ادب

موخه:چې زده کوونکي دسلام اچولو په ادب او د هغو په ګټو وپوهيږي او په عملي توګـه يــې اجرا کړي او د دې متن لوستل او ليکل دي.

پوښتنې:

(۱) که پر لاره باندې مشران او يا سپين ږيري خلک ووينئ څه ورته وايئ؟

(۲) کله چې خپل پلار، مور او يا دکور بل غړی ووينئ ستاسو دنده ددوی په وړاندې څه ده؟

ښه زده کوونکي کله چې ټـولګي تــه ننــوځي خپــل ښوونکي او ټولګيوالو ته سلام کوي کله چې له ښوونځي څخه دکور په لورځي په کور کې خپلي مــور، پــلار، ورونــو او خويندو ته سلام اچوي، همداراز په لاره کې د سپين ږيــرو، مشرانو او ګاونډيانو آداب هم په پام کې ساتي او هغوی تــه سلام اچوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

له لاندې توروڅخه کلمې جوړې کړئ او بیا یې په تشو چوکاټونو کې ولیکئ.

س + ل + ا + م   ا + د + ا + ب   م +ش + ر+ ا + ن

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او دسلام اچولو ادب په هکله دې له یوبل سره خبرې وکړي او بیادې ښوونکی دهرې ډلې یو زده کوونکی دټولګي مخې ته را وغواړي چې دسلام اچولو په هکله خبرې وکړي.
- زده کوونکي دې د لوست په متن کې هغه کلمې په نښنه کړي چې د(م) توری یې په سر، منځ اوپای کې راغلی وي بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

کورنۍ دنده: د لوست له متن څخه په خپله خوښه څو کلمې وټاکئ اوهغه په خپلو کتابچو کې په حروفو ولیکئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو پنځوسم لوست

ډوډۍ

موخه: زده کوونکي باید پوه شي چې لومړی غنم کرل کیږي او له غنمو څخه اوړه لاس ته راځي او بیــا له اوړو څخه ډوډۍ پخیږي او د ډوډۍ د لوست متن لوستل اولیکل دي.

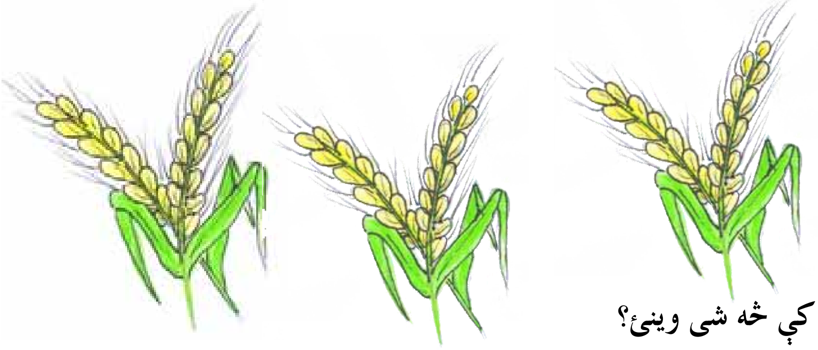

پوښتني:

١ په پورتني انځور کې څه شی وینئ؟
٢ تاسو دغنمو دکرلو په هکله څه ویلای شئ؟
٣ له غنمو څخه شی لاس ته راځي؟

غنم چې شنــه شي
لوی شي پاخــه شي
اوبــیا اوړه شــي
خمــیره بنــه شي
پــه تنــاره شــي
ډوډۍ خــواړه شي
خلــک ماړه شــي
کارلــره جوړ شي
وږی چې مــوړ شي

اروابناد روغمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو کې له یوبل سره دغنمو دکرلو په هکله خبرې وکړي اوبیادې دهرې ډلې یو زده کوونکی دټولګي مخې ته راشي او غنمو دکرلو په هکله دې نوروته معلومات ورکړي.

- زده کوونکي دې دلوست دمتن هم وزنه کلمې په نښه او پـــه خپلـــو کتابچو کې ولیکي. لکه شنه – پاخه

- زده کوونکي دې له لاندې توروڅخه کلمې جوړې کړي او دچوکاټ په تشو ځایونو کې دې ولیکي.

غ + ن + م　　ا + و + ږ + ه　　ډ + و + ډ + ی　　و + ږ + ی

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په کور کې له خپلو مشرانو څخه پوښتنه وکړي چې له اوړوڅخه څه، څه شیان پخیــږي او بیادې په ټولګي کې نوروته ووایي.

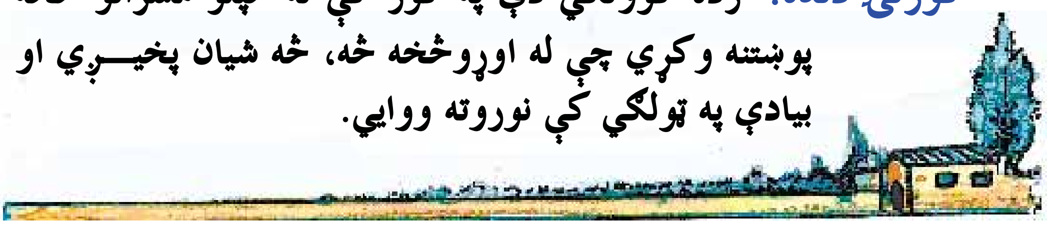

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه پنځوسم لوست

ناولي سابه

موخه:چې زده کوونکي متن ولوستلی شي، ویې لیکی د چټلو او ناپاکو سبو د خوړلو په زیانونو باندې پوه شي.

پوښتنې:

(١) په پورتني انځور کې څه شیان وینئ خبرې پرې وکړئ؟

(٢) دناولو سبو خوړل سړي ته څه زیان رسوي؟

(٣) تاسي ناولي سابه په څه شي مینځئ؟

یوه ورځ کاهو، ګندنې ته وویل: چې اې ګندنې! ځینې ماشومان زموږ خوړلو ته ډېر هوسیږي او خوشحالي کوي. دوی زموږ په سموخوړو نه پوهېږي. نامینځلي مو د دسترخان په مخ ږدي او په خوړلومو لګیا کیږي.

خو کله چې ددوی په ګېډه باندې لږ درد راشي. سمدلاسه یې مور، پلار او کورنۍ وارخطا کیږي. نو زموږه سپارښتنه دغو نازولو ماشومانو ته دا ده مخکې له دې چې موږ په دسترخان خوړلو ته تیاروي په کار داده چې دوی لومړی پټاس اویا لږه مالګه په اوبوکې حل کړي او موږ پرې ومینځي. کله چې له میکروبونو څخه پاک شو بیا دخوړلو وړګرځو اوپه خوند، خوند د ې موږ وخوري. ترڅو دوی ناروغه نه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او دناولو سبو دخوړلو په هکلــه دې له یوبل سره خبرې وکړي چې دناولوسبو خوړل روغتیا ته زیان لري.

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې هغه کلمې چې د(ر) توری یــې پــه سر، منځ اوپای کې راغلی وي په خپلو کتابچو کې ولیکي.

- له لاندې ورکړل شویو توروڅخه دې کلمې جوړې او په چوکاټ کې دې ولیکي.

س + ا + ب + ه

م + ی + ن + ځ + ل + ی

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپله خوښه د هغو سبو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي چې هم اومه خوړل کیږي اوهم پاخه.

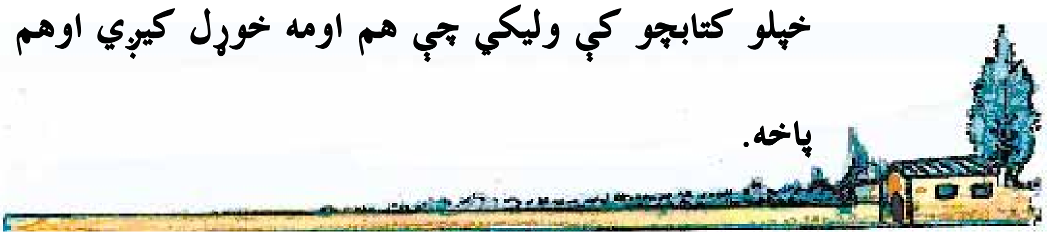

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري پنځوسم لوست

روغ پاتې کېدل

موخه: د دې لوست موخه داده چې زده کوونکي دسالم بدن دپاتې کېدو په اړتیا او دهغه په ارزښت پوه شي اودمتن لیکل اولوستل دي.

پوښتنې:

(١) په پورته انځورونو کې څه شیان وینئ خبرې پرې وکړئ؟

(٢) تاسې څرنګه کولی شئ چې بدن مو سالم او روغ وي؟

(٣) آیا تاسې پاک خواړه خورئ، پاکې اوبه څښئ اوسپورت کوئ؟ خبرې پرې وکړئ.

د انسان د بدن دروغ پاتې کېدو له پاره مرستې ته اړتیا لري. ښه خواړه، دپاکو اوبو څښل، سپورت کول، اوپه وخت سره خوب کول بدن ته ګټه رسوي. په خوړو کې باید له هر ډول خوړو لکه: غوښې، سابه، نخودو، وریجو، مېوې او داسې نورو څخه ګټه واخیستل شي. ښه او مناسب خواړه دروغتیا له پاره ضروري دي.

د پاکو اوبو څښل دخوړو په هضمولو کې پوره مرسته کوي. سپورت کول دانسان دبدن هډوکي او غړي غښتلی کوي. هر انسان په یوه شپه او ورځ کې له ۷ څخه تر ۸ ساعتونو پورې خوب ته اړتیا لري، که غواړئ چې بدن مو روغ وي، نو پورتنی خبرې په پام کې وساتئ.

ماخذ: افغان اساسي قابلیتونه دپښتو له پاره دزده کړې لازمي مواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې دلوست له متن څخه هغه کلمې چې د(غ) توری یې پــه سر، منځ او پای کې راغلی دي په خپلو کتابچو کې ولیکي.

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او د روغ پاتې کېدو په هکله دې له یوبل سره خبرې وکړي.

- زده کوونکي دې دلاندې پوښتنې سم ځواب پیدا اوپه نښه کړي، کوم شیان دبدن دروغ پاتې کېدو له پاره مرسته کوي؟

الف – ښه خواړه، دپاکو او بوښنبل، سپورت کول او خوب کول.

ب –ډېر خواړه خوړل

ج – خوب نه کول

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د لوست له متن څخه څلور کلمې وټاکي او بیا دې یې په خپلو کتابچو کې په تورو ولیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور پنځوسم لوست

ماین څه شی دی؟

موخه:چې زده کوونکي ماینونه وپېژني او دهغو له خطرونو څخه ځانونه وساتي.

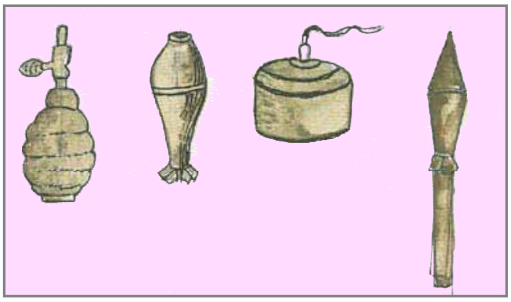

پوښتنې:

(١) آیا تاسو ماینونه لیدلي دي؟ که مو لیدلي دي خبرې پرې وکړئ؟

(٢) که چېرې تاسې له ماین سره مخامخ شئ څه کوئ؟

ماین یو ډېر خطرناک شی دی. انسانان او حیوانات له منځه وړي. ځینې ماینونه دقلم، ساعت، توپ، رادیو او نورو شیانو په څېر په لارو، سړکونو، پلونو او ویالو کې ځای پر ځای کیـــږي. باید لاس ورنه وړئ ځکه چې هغه چوي او سړی له منځه وړي. اویا مو تیپي کوي. هغه ځایونه چې په سره رنګ سره په نښه شوي دي تګ اوراتګ پرې مه کوئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې دلاندې پوښتنو سم ځواب پیدا اوپه نښه کړي.

۱–ماینونه په کومو ځایونو کې موندل کیږي؟

الف: په سیندونوکې   ب: سړکونو کې   ج: په لارو، سړکونو، پلونو او ویالوکې

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او له یوبل سره دې دماین دخطرونو په هکله خبرې وکړي.اوبیادې دهرې ډلې یو زده کوونکی دټولګي مخې ته راشي اودماین دخطرونو په هکله دې خبرې وکړي.

زده کوونکي دې دلوست په متن کې داسې کلمې پیداکړي چې د(م) توری یې په سر، منځ او پای کې راغلی وي اوبیادې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (ماین، ټپي، خطرناک) کلمې په خپلو کتابچو کې هېجا کړي.

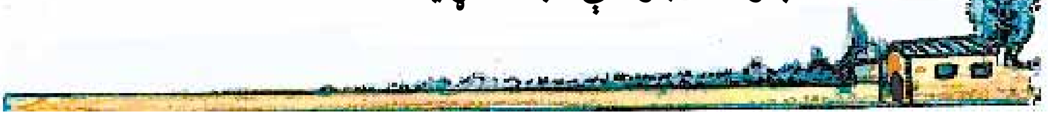

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه پنځوسم لوست

روغتيا

موخه:چې زده کوونکي د پاکۍ په ارزښت او ګټو پوه شي او شعرسم ولولي او سم يې وليکي.

پوښتنې:

(۱) پاکوالی څه ګټې لري؟

(۲) که چېرې مورِ خپل ځان پاک او سوتره ونه ساتو څه پېښيږي؟

(۳) مورِ څه وکړو چې ناروغه نه شو؟

پاک ساتــم لاســونه مې
پاک ساتــم غاښــونه مې
پاکــې جامــې اغــوندم
پــاک ســاتم بوټونه مې
پاک خــوارِه اوبه غوارِم
پاک ســاتم ځــايونه مې
پاک مرغان ښايسته ښکاري
پاک ساتــم مالونه مــې
پاک ژوندکي خوشحاله يم
پاک دي ټول کارونه مې
ښکلــی پــه پاکۍ يمــه
ګــل دکــورنۍ يمــه

اروابنادروغمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې لاندې بې ترتيبه کلمې په ترتيب سره وليکي.

مې، ساتم، پاک، لاسونه ________

زده کوونکي دې دلاندې کلمو معنا له چوکاټ څخه پيدا او ترڅنګ دې وليکي.

الف: جامې ________
ب: مرغان ________
ج: ښکلي ________

کالي
الوتونکي
ښايسته

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د(روغتيا، لاسونه، غاښونه، خواړه) کلمې په جملو کې وکاروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ پنځوسم لوست
واکسین کول

موخه:زده کوونکي باید د واکسین د ګټو په ارزښت پوه شي او هم د متن لوستل او لیکل زده کړي.

پوښتنې:

١ آیا تاسو خپل ځانونه واکسین کړي دي؟ واکسین څه ګټې لري؟

٢ واکسین سړی دڅه شي څخه ساتي؟

٣ تاسې پخپل کلي کې دواکسین کلینیک لرئ؟ او که لرئ خبرې وکړئ؟

واکسین کول ماشوم له یو شمېر ناروغیو څخه ساتي، هغه ماشومان چې واکسین شوي نه وي، ډېر امکان لري چې هغوی د موادو په کمښت یا معلولیت اخته شي، اویا مړه هم شي. د واکسین کول د ماشومانو له پاره ډېر ضرور دي.

د واکسینونو ټول ډولونه باید د ماشوم د ژوندانه په لومړي کال کې ولګول شي. میندې اوپلرونه باید کوښښ وکړي چې خپل ماشومان د واکسین کولو کلینیک ته بوځي او هغوی واکسین کړي.

د لغت معنا: معلولیت – عیبجن

ماخذ: افغان اساسي قابلیتونه پښتو له پاره دزده کړې لازمي مواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او د واکسین کولو د ګټو په هکله دې خبرې وکړي او بیا دې هره ډله خپل نظریات نورو ته ووايي.

- په ورکړل شوي متن کې هغه کلمې پیداکړئ چې د یو وار څخه زیاتې راغلي وي لکه: (واکسین)

- زده کوونکي دې د (واکسین، ماشومان، معلولیت، کلینیک) کلمې په تورو وویشي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپله خوښه دلوست دمتن څخه څو کلمې وټاکي او هغه دې په تورو وویشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه پنځوسم لوست

د ځان پاکوالی

موخه: د دې لوست موخه د پاکوالي په هکله معلومات او د هغه ګټې دي او هم د متن لوستل اولیکل دي.

پوښتنې:

١ په پورتنیو انځورونو کې څه وینئ خبرې پرې وکړئ؟

٢ که غواړو چې تل روغ واوسو نوڅه وکړو؟

٣ ولې ځان پاک ساتو؟

٤ که چېرې خپل پاکوالي ته پام ونه کړو څه پېښیږي؟

تورپالی او محمود د دوهم ټولګي زده کوونکي دي. دوی ښه ملګري دي، تل له یوبل سره لوبې کوي، خپل درسونه یوځای لولي. یوه ورځ تورپالي محمود ته وویل چې محموده! دځان دپاکوالي په هکله معلومات لرې؟ هغه ورته وویل: هو! پاکوالی دایمان یوه برخه ده، هرڅوک پاکوالي او روغوالي ته اړتیا لري. دخپل ځان دپاک ساتلو له پاره لازم دي چې بدن او کالي همیشه پاک وساتو. وروسته له تشناب تللوڅخه خپل لاسونه په صابون پاک پرې مینځو، باید پام وکړو چې له خوړوڅخه مخکې هم خپل لاسونه پرې مینځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا ډوډۍ وخورو، پاکوالی زمونږ بدن تندرسته کوي او له ناروغیو څخه موژغوري.

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او دځان دپاکوالي په هکله دې یوبل سره خبرې وکړي بیادې هره ډله خپل نظریات نوروته واوروي.

- زده کوونکي دې له ورکړل شوو توروڅخه مناسبې کلمې جوړې کړي. (پ – ا – که – و – ا –ل – ی) (ا– ی– م – ا – ن)

(ا – ړ – ت – ی – ا)

- زده کوونکي دې د لوست له متن څخه دوه توریزې او درې توریزې کلمې په نښه کړي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

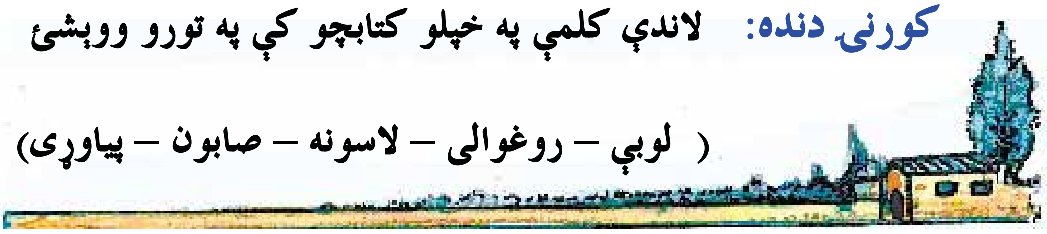

کورنۍ دنده: لاندې کلمې په خپلو کتابچو کې په تورو ووېشئ

(لوبې – روغوالی – لاسونه – صابون – پیاوړی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته پنځوسم لوست

د مخدره موادو زيانونه

موخه: چې زده کوونکي د مخدره موادو په زيان او ضرر پوه شي او هم د متن لوستل او ليکل زده کړي.

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځورکې څه وينئ خبرې پرې وکړئ؟

(۲) سګرټ، چرس، نسوار او نور نشه يي مواد ولې بد عملونه دي؟

(۳) څوک چې سګرټ، چرس او نسوار څکوي د هغو نه خلک ولې کرکه کوي؟

سګرټ، چرس، نسوار څکول او د نورو نشه يي موادو کارول ډېر ناوړه عملونه دي. لوی خدای (ج) دانسان په دغو ناوړو عملونو نا راضه کيږي، دا عملونه روغتيا ته ډېر زيان رسوي.

د نشه يي سړي څخه هر څوک کرکه کوي. ناسته او ولاړه ورسره نه کوي که وغواړو چې بدن مو روغ او رمټ وي، نو په کار دا ده چې سړی له دغو بدو عملونو څخه ځان وژغورې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعاليت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او له يوبل سره دې د مخـــدره موادو نومونه او د زيانونو په هکله خبرې وکړي او بيا دې هره ډله نظريات نورو ته واوروي.

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې اته داسې کلمې پيداکړي چې د (س) توری په کې راغلي وي او په خپلو کتابچو کې دې وليکي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپله خوښه دلوست له متن څخه پنځه کلمې په خپلو کتابچو کې وليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه پنځوسم لوست

سوله او ماشومان

موخه: د دغه لوست لیکل او د سولې په ارزښت اوارتیا پوهېدل اوپه عمل کې یې پلي کول دي او د دې لوست متن لیکل اولوستل دي.

پوښتنې:

(۱) تاسې له خپلو ګاونډیو او همزولو سره څه ډول ناسته ولاړه کوئ؟

(۲) کله چې ستاسو د دوو ټولګیوالو په منځ کې خپګان پېښ شي د هغه دحل له پاره څه کولی شئ؟

ځدراڼ او د ده ملګري له بېلابېلو ولایتونو اوقومونو څخه دي دوی د یوبل ښه ګاونډیان دي. ځدراڼ له خپلو ملګرو سره لوبې کوي. دی هېڅکله له هغوی سره په لوبو کې لانجې نه کوي.

دده ملګري هم ښه هلکان دي. دوی په خپل منځ کې لکه د یوې کورنۍ دغړو په خبر په روغه جوړه کې خپلو لوبو ته دوام ورکوي او خپل کارونه په ګډې همکارۍ سره سرته رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې د لاندې کلمو څخه جملې جوړې اوپه کتابچو کې دې ولیکي. (ملګرې، ګاونډې، قومونه)

له چوکاټ څخه دکلمو مفرد پیدا او پر کرښه یې ولیکئ.

قومونه	________	ملګرى
هلکان	________	قوم
ملګرې	________	هلک

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د خپلو ښو ملګرویو،و صفت په کتابچو کې ولیکي او جمله دې ترې جوړه کړي.

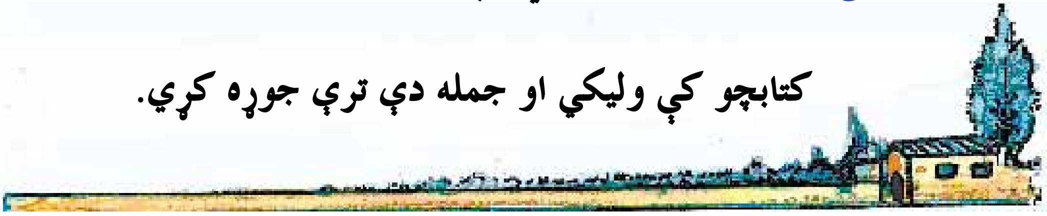

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپیتم لوست

زغم (صبر)

موخه:د دغه متن لوستل لیکل او په تولنیز ژوند کې د زغم اوصبر کولو په ارزښــت او اهمیـت پوهیدل دي.

پوښتني:

(۱) په پورتني انحورکې څه وینئ خبرې پرې وکړئ؟

(۲) تاسي دزغم اوصبر په هکله څه پوهیږئ خبرې پرې وکړئ؟

کله کله ماشومان او زده کوونکي په لوبو کې په یوټاکلي شـــي باندي شخړې اولانجې کوي چې یو په بل باندې بې ځایــه تیـرى کوي. په دغه وخت کې د ماشومانو اوزده کوونکو له پاره په کـــار دا ده چې د شخړو او لانجو پرځاى د زغم او خبرو کولو څخه کار واخلي. او په دې هکله دې فکر وکړي چې شخړه اولانجــه بــه کارنه دى، زموږ دوستي او ملګرتیا ورانوي، ماشومانو ته په کـــار ده چې په خپل منځ کې هېڅکله شخړې ونه کړي.

دلغتونومعنا: زغم – صبر او حوصله، لانجه – جنجال کول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د چوکاټ ورته او هم معنا کلمې د کرښې پــه واســطې ســره ونښلوي.

زغم	ملګرتیا
لانجې	دوستي
تیرى	تیرى
شخړې	زغم
دوستي	شخړې
ملګرتیا	لانجې

- د لوست اصلي مطلب څه شى دى سم ځواب په نښه کړئ:

الف: د زغم او صبر په هکله خبرې اورېدل دي.

ب: په لوبوکې د شخړو او لانجو نه کار اخیستل دي.

ج: د شخړو پرځاى د زغم او صبر نه کار اخیستل دي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له لاندى تورو څخه کلمې جوړې او په خپلو کتابچو کې دې ولیکي (ش – خ – ړ – ه) (ز – غ – م) (ص – ب – ر)

(د – و – س – ت – ي)

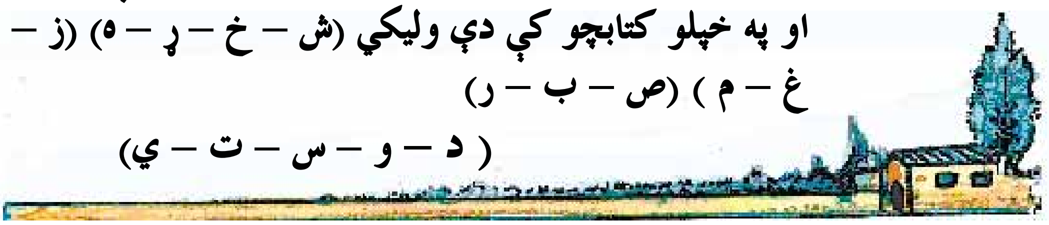

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو شپیتم لوست

رښتیا ویل

موخه:د دغه متن لوستل، لیکل او د رښتیا ویلو په ګټو باندې د زده کوونکو پوهېدل دي.

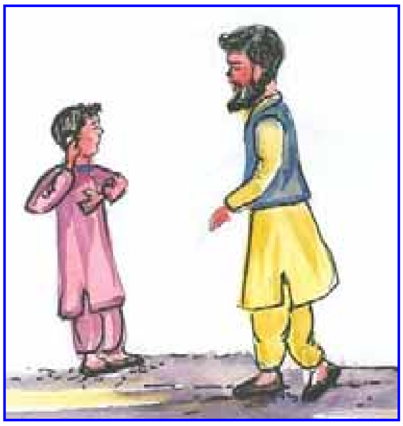

پوښتنې:

١ رښتیا ویل څه ګټه لري؟

٢ د روغجن سړی ولې دخلکو نه خوښیږي؟

لوی الله (ج) د رښتیا ویلو څخه خوشحاله کیږي. څوک چې رښتیا وایي هرڅوک یې په خبرو باور کوي. او په خلکـــو کـــې اعتبار پیداکوي. موږ ته لازمه ده چې تل لـــه خپلـــې کـــورنۍ، ګاونډیانو او دوستانو سره په رښتیا ویلو ژوند وکړو. اوله دروغو څخه ځان وژغورو.

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په خپلو ډلو کې په نوبت سره د خپلو هغو دوستانو د ښېګڼو په هکله خبرې وکړي کوم چې رښتیا وایي.

زده کوونکي دې د لاندې چوکاټ له مخې له تورو څخه کلمـــې جـــوړې کړي.

ر					
ښتیا	وښان	وغتیا	مه	ڼا	وشې

کورنۍ دنده: لاندې درکړل شوې کلمې د جملو په تشو ځایونو کې وکاروئ او بیایې په خپلو کتابچو کې ولیکئ. (رښتیا، دروغ)

خوک چې ____ وایي هرخوک یې په خبروباور کوي.

موږ ته لازمه ده چې له ________ څخه ځان وژغورو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه شپېتم لوست

دوستي او ملګرتیا

موخه: د دغه متن لوستل، لیکل او د دوستۍ لارې چارې پېژندل دي.

پوښتنې:

١ آیا تاسې دوستان لرئ؟ د هغوی نومونه واخلئ؟
٢ آیا تاسې کوم وخت له خپل دوست سره کومه مرسته کړې ده هماغه مرسته دکیسې په توګه وکړئ؟
٣ دوه دوستان په کوم وخت کې یوله بله سره مرسته کولی شي؟

زړګی او غمی په یوه ټولګي کې درس لولي. دوی یو له بل سره ښه دوستي او ملګرتیا لري. یوه ورځ غمي له زړګي څخه پوښتنه وکړه:

راتلونکي جمعې ته به د تفریح له پاره کوم ځای ته ځو؟

زړګي وویل:

د کلي بڼ ته به ولاړ شو چې د هغه له منځ څخه داوبو ویاله تېره شوې ده هلته به لامبو ووهو. د باغ ترسیوري لاندې به لوبې وکړو او د ډوډۍ خوړلو څخه به وروسته ورو، ورو خپل کورته راشو. غمي د خپل ملګري دخبرې له اورېدو وروسته له هغه سره پرېکړه وکړه چې د راتلونکي جمعې په ورځ به هماغه باغ ته ځو.

د لغتو نومعنا: تفریح – ساعتیري، پرېکړه – فیصله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په خپلو ډلو کې په نوبت سره د ټولګي مخـــې تــه راشي او د خپلو ملګرو دښیګڼو په باره کې دې خبرې وکـــړي او نور زده کوونکي دې غوږ ونیسي.

- د لاندې چوکاټ له مخې له توروڅخه کلمې جوړې کړئ؟

د			
وستي	وستان	رس	وی

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې لاندې کلمې په تورو واړوي.

(زړګی،ملګرتیا، ویاله، باغ)

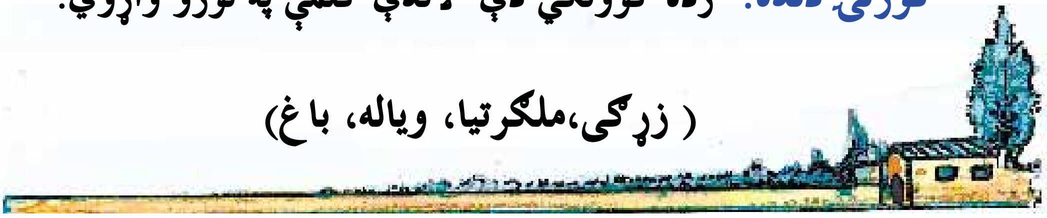

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شپېتم لوست

د ستورو شمېر

موخه: د دغه متن لوستل، ليکل او زده کوونکي بايد پوه شي چې ستوري نه شمېرل کيږي.

پوښتنې:

(١) په انځورکې څه شی وينئ؟ څوک خبرې کولی شي؟

(٢) تاسو څه وخت په آسمان کې ستوري وينئ؟

(٣) پرته له ستورو څخه نور کوم شيان په آسمان کې وينئ؟

يوه سړي له بل نه پوښتنه وکړه چې په آسمان کــې څــو ستوري دي. هغه ورته وويل چې: (لس لکه) ده ورته وويــل: دا سم ځواب نه دی. هغه ورته وويل: نو ورشه ته يــې پــه خپلــه وشمېره.

کيسی

څلور يې اندامونه، څلور يې پښې دي، نور ګرد سره کولمې دي، داڅه شی دی؟ (کټ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او له یوبل سره دې په دې هکله چې د شپې په آسمان کې څه شی ویني خبرې وکړي او بیا دې هره ډله خپل نظریات نورو ته ووایي.

- زده کوونکي دې دلوست په متن کې د(س) توری پیدا کړي چې دکلمې په سر، منځ او پای کې راغلی وي بیادې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

- زده کوونکي دې لاندې کلمې په تورو باندی واړوي

(پوښتنه، آسمان، ستوري، وشمېره)

- زده کوونکي دې دکیسې سم ځواب پیداکړي او بیا دې په خپلـــو کتـــابچو کـــې ولیکي.

کورنۍ دنده: له لاندې تورو څخه کلمې جوړې کړئ.

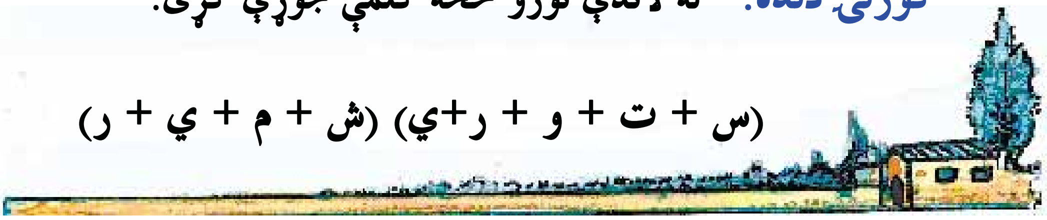

(س + ت + و + ر+ي) (ش + م + ي + ر)

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور شپېتم لوست

مېږی او کوتره

موخه:چي زده کوونکي د دې کيسې په لوستلو او ليکلو سره د مرستې په ګټو او ارزښت پوه شي او د اړو خلکو سره دې د خپلې وسې په توان مرسته وکړي.

پوښتني:

(۱) په پورتنيو انځوروونو کې څه وينئ؟

(۲) مرسته څه ته وايي؟

(۳) د مرستې په هکله خبرې کولی شئ؟

(۴) خدای (ج) مه کړه که ستاسو له ټولګيوالو څخه يو له کومې ستونزې سره مخامخ شي تاسو ورسره څه مرسته کولی شئ؟

يوه ورځ يومېږی په ډنډ کې لوېدلی و، لاس اوپښې يې وهلې، له اوبونه وتلی نه شو. يوه ښکلې کوتره چې پاس د ونې پر ښاخ ناسته وه. زړه يې پرې وسوځېده، يوه پاڼه يې په منبوکه پرې کړه او په ډنډ کې يې دمېږي مخ ته واچوله. مېږی په پاڼه راوخوت او له مرګ څخه وژغورل شو.

بله ورځ هماغه کوتره په ونه کې ناسته وه، ښکاري پټ، پټ راغی، غوښتل يې چې کوتره په ټوپک وولي او راويې غورځوي مېږي ته چې د کوترې نيکي او مرسته ورياده شوه، راغی او ښکاري يې په پښه وچيچه، ښکاري ټوپ کړ او کوتره والوته.

ماخذ: مېږی او کوتره ، افغانستان نشراتي اداره (انا)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په وړو ګروپونو وویشل شي او له یوبل سره دې دمرستې او همکارۍ په هکله خبرې وکړي او بیادې دهرګروپ یوغړی دټولګي مخې ته راشي اود مرستې اوهمکارۍ په هکله دې نوروته خپل معلومات وړاندې کړي.

- زده کوونکي دې د لاندې کلموجمع پیدا اودکلمو ترڅنګه دې ولیکي.

ورځ ______ لاس ______

ډنډ ______ کوتره ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (مېږي، کوتره، ښکاري، نیکي) کلمې په جملو کې وکاروي او بیا دې په ښکلي لیک سره په خپلو کتابچو کې ولیکي.

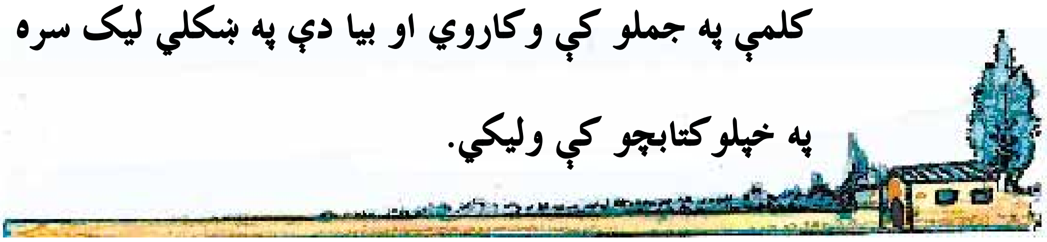

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه شپیتم لوست

وېره

موخه:د دغه متن لوستل، لیکل، دوېرې پېژندل او له وېرې څخه ځان ساتل دي.

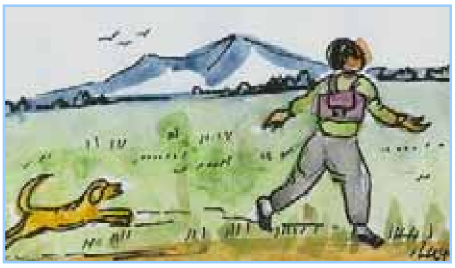

پوښتنې:

١ په انځور کې څه شی وینئ؟ خبرې پرې وکړئ اوله انځورڅخه څه احساس کوئ؟
٢ آیا تاسې له کوم حیوان څخه ویرېدلي یاست؟
٣ داسې یوڅوک چې وېرېدلی وي تاسو لیدلی دی؟

احمد ښوونځي ته روان و، په لاره کې یې له لـــرې څخـــه یوسپی ولید. په وېره دکور خواته را وګرځېده په کورکې یې مور پوښتنه ترې وکړه: احمده زویه! ولې ښوونځي ته نه یې تللـــی؟ احمد ځواب ورکړ: مورجانې! په لاره کې له یوه ســـپي څخـــه ووېریدم.د هغه له وېرې څخه مې نه شو کولی چې ښوونځي تـــه لاړ شم. موریې بیا وویل: زویه سپی غټ و که کوچنی؟ احمـــد وویل: چې نه سپی کوچنی و او ماته یې کتل.

مور یې په خندا شوه او ویې ویل: زوی جانه! سپي ته بـــه دې یوه مړی ډوډۍ اچولې وه هغه به له تاسره آشنا یې پیداکړې وای.

سپیوته چې آزار ونه رسیږي چاته څه نه وایي او ډېر ژر لـــه سړي سره اموخته کیږي اوبیا به هېڅکله ترې ونه وېرېږې.

دلغتونومعنا: سوچ- فکر، پیاوړې – قوی او غښتلی، ستونزې – مشکلات

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په وړو ډلو ووېشل شي او د لوست د متن یوه یـــوه کلمه دې یوبل ته داملا په توګه ووایي.

- زده کوونکي دې لاندې کلمې په تورو باندې واړوي.

(وېره، سپی، ځواب، غټ، کوچنی، ډوډۍ، آزار)

- دلاندې جملو تش ځایونه دچوکاټ په مناسبو کلمو سره ډک کړئ.

احمد __________ ته روان و.	سپی
په لاره کې یې دلېرې نه یو _______ ولید.	وېره
په ______ دکور خواته راوګرځید.	پوښتنه
په کور کې یې مور _______ ترې وکړه.	کوچنی
احمد وویل: چې نه سپی ______ و اوماته یې کتل.	ښوونځی

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له لاندې ګډوډو کلمو څخه سمه جمله جوړه کړي.

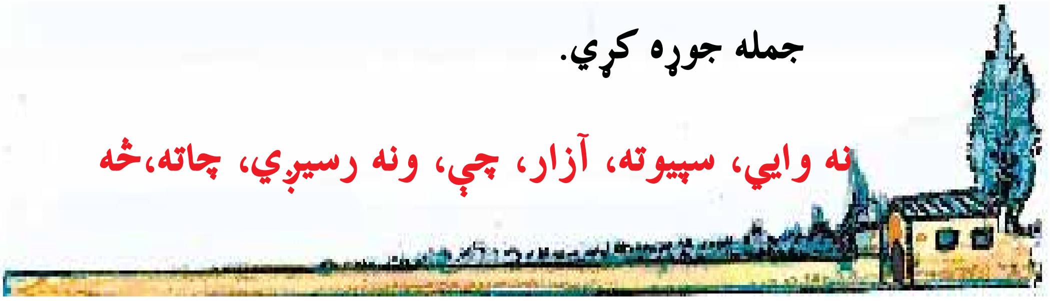

نه وايي، سپیوته، آزار، چې، ونه رسیږي، چاته،څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ شپېتم لوست

دښمني او دوستي

موخه: د دغه لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د متن په لوستلو او ليکلو د دوستۍ په ګټو او د دښمنۍ په زيانونو پوه شي او په دې وپوهيږي چې دوستي نېکمرغي رامنځ ته کوي او دښمني بدمرغي رامنځ ته کوي.

پوښتنې:

١. ويلى شئ چې دښمني ولې ښه کار نه دى؟
٢. څوک چې له بل چاسره خوشې دښمني کوي پايله يې څه ده؟
٣. موږ د دښمنۍ پرځاى څه وکړو؟
٤. آيا تاسو خپلو ملګرو سره څه ډول ناسته ولاړه کوئ.

دښمني

موږ ک پيشو نه تښتي | سپى له زمـــرونه تښتي
دا دښـــــــمني بده ده | دا بـــد بيني بـــــده ده

دوستي

راستي دوستي ټينګـــوي | راستي خپلوي ټينګــــــوي
ژوندکي رښتيا وايه تــــل | راستـــي وروري ټينګوي

اروابښاد روغمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ورو ډلو کې د لاندې جملو تش ځایونه د چوکاټ په مناسبو کلمو سره پوره کړي.

دښمن
دوست
سخت
نکوي
خوی
ښېکي
زیاتوي

- له بدو خبرو، وهلو او ټکولو څخه ________ کول، دوستي زیاتوي.
- دوستي د ژوند خوند ______ وي.
- څوک چې ښه ______ لري، دیوازي توب احساس ________.
- د دوست پیداکول ________ کار دی.
- تر نادارن ________ هوښیار ________ ښه دئ.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې ددوستۍ په هکله یوه جمله ولیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه شپېتم لوست

زړه سوی

موخه: د زړه سوي په اهميت او ارزښت پوهېدل او هغه په عملي توګه پلي کـــول او د دې مـــتن لوستل او ليکل دي.

پوښتنې:

(۱) که ستاسې په لاس کې ډوډۍ وي او په خوا کې مو وږوکی ماشوم له لوږې ژاړي څه به وکړئ؟

(۲) که چېرې يوڅوک له يوې پېښې سره مخامخ شي تاسوله هغه سره څه ډول زړه سوی ښودلی شئ؟

يوه ورځ زلمي د بام په سر ګوډۍ الوزوله ناڅاپه له بام څخـــه لاندې راولوېد، اوپښه يې ټپي شوه، ښه شو چې ځمکه سمنټ نه وه که نه له مرګ سره به مخامخ شوی وای. زلمی په ټولو ګران و ځکه چې له ټولو سره يې ښه چلند کاوه. زلمي په ژوبو ډېـــر زړه ســـوی درلود. ده به ماشومان نه پرېښودل چې سپي په تيږو وولي. په ګرمۍ کې به يې خټګرانو او مزدورانو ته سړې شړومبې او اوبه وروړلې. زه او مورمې چې خبر شو ژر دزلمي دخبر اخيستلو له پاره هغوی کـــره ورغلو، زموږ نور ګاونډيان چې خبر شول سمدلاسه راغلل او زلمی مو روغتون ته بوته او بستر شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره ورځ به چې زه دزلمي پوښتنې له پاره روغتون ته تلـــم، هغه ته مې ډاډ ورکاوه وروسته له څو ورځو چې زلمی روغ شو او کورته راغی. ټول ورته خوشحاله شول. ده له ځان سره ژمنه وکړه چې نور به د بام په سر ګوډۍ نه پورته کوي.

نو مونږ ته هم لازمه ده چې په انسانانو او ژویو زړه ســوی ولرو او د اړتیا په وخت کې له یوبل سره مرسته وکړو.

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې کلمې او یا سمې جملې په نښه کړي لکه:

– زلمی پر بایسکل سپور و چې موټر وواهه. سم (ناسم)

– زلمي ماشومان نه پرېښودل چې سپي په تیږو وولي. سم ناسم

- زده کوونکي دې د جملې تش ځای په خپلو کتابچو کې ډک کړي.

زلمی د ________ په خاطر په خلکو ګران دی.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دغه کیسه په یاد زده کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنې ترانه

پـــوهنـــه ده رڼـــــــــــا   وطــــن تــــه مــــوښکـــــلا
کتــــــاب او قلــــــــم   زمـــــــورِه رهنــمـــــا

پوهنــــه ده رڼا، وطن ته موښـــکلا
کتاب او قلـــــم زمــــورِه رهنما

وطــــن زمــــا يې ځـــــان   له تــــانه شــــم قربـــــان
تــــه وينــــه دافغـــــان   تــــه لــورِ پــه ټول جهان

پوهنــــه ده رڼا، وطن ته موښـــکلا
کتاب او قلـــــم زمــــورِه رهنما

آبـــــاد اوســــــي آبــــــاد   وطنـــــه تـــــه شـــي ښـــاد
مـــونـــــرِه سرښنـــدوپه تــــا   اوســــــــــاتو دې آزاد

پوهنــــه ده رڼا، وطن ته موښـــکلا
کتاب او قلـــــم زمــــورِه رهنما

تــــه کور يې هـــــم مــــې ګور   تـــــه پلاريـــــې هــــم مې مور
تـــــــــه زرِه دآســــــــــيا   او زمـــــا دسترګــــو تـــور

پوهنــــه ده رڼا، وطن ته موښـــکلا
کتاب او قلـــــم زمــــورِه رهنما

تــــه ننـــګ يې دآريــــــا   او تـــــاج يې ديمـــــــا
ځاريـــرِمـــــــه لـــــه تــــا   افغــــــانستــــــان زمــــا

پوهنــــه ده رڼا، وطن ته موښـــکلا
کتاب او قلـــــم زمــــورِه رهنما

محمد مُعين مرسيتال

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library